

ספר עמוד ז איסורים שאינם נעשים רע לבריות כי אם לשמים יראים

סימן תנו [קלז]

שחימות. צוה הקב"ה לשחוט קדשים בפנים דכתיב [ויקרא א' ה'] ושחט את בן הבקר לפני ה' ובחולין (א) צוה לשחוט כשירצה לאכול כדכתיב [דברים י"ז כ"א] וזבחת כאשר צויתך. ודין שחיטה והלכותיה שחייה דרסה חלדה הגרמה ועיקור באלו ה' דברים שחיטה נפסלת כולוהו תנן להו בחולין בשני פרקים הראשונים (ב) ותנן [מגילת י"ט ב'] כל הצואר כולו בשר בשחיטה. והא לך הלכות שחיטה בקוצר: **שחייה.** דתנן בפרק שני [נ"ג א'] נפלו כליו והגביהו השחיין את הסכין (ג) ובא חברו וזשחט אם שהה כדי שחיטה אחרת (ד) פסולה ר' שמעון אומר מה (ה) שהה כדי ביקור וקיס"ל כרבנן ואמרי' בנמ' טאי כדי בקור (ו) שחיטה אחרת במערבא משמיה דר' יוסי (ז) אמרי' כדי שיגביהנה וירביצנה וישחוט נסה לגסה ודקה לדקה ומסתמא ה"ה עוף לעוף. ופסק רב יהודאי גאון הכי הלכתא ואע"ג דאמר רבי יוחנן אפי' בהמה לעוף לא קיס"ל כותיה אלא לגבי רב ושמואל אבל לגבי ר' יוסי בר חנינא לא (ח) ורש"י זצ"ל פסק כרב דאמר כדי שחיטת בהמה אחרת דקה לדקה וגסה לגסה וזהו לשונו ואע"ג דקיס"ל כרב (ט) ור' יוחנן הלכתא כר' יוחנן כיון דקם ליה ר' יוסי ברבי חנינא בשיטתיה דקה לדקה וגסה לגסה ממילא שמעינן עוף לעוף ועבדינן לחומרא הלכך עבדינן כדי שחיטה אחרת דקה לדקה וגסה לגסה לעוף ולא כדי שיגביהנה וירביצנה. אמר רבא השוחט בסכין רעה אפילו מוליך ומביא כל היום כולו כשירה ומוקמינן לה בדלא שהה אבל שהה אע"ג שלא שהה בבת אחת שהיות מצטרפות דבעי רבא שהיות מהו שיצטרפו ולא איפשיטא הלכך לחומרא עבדינן ובעי רב חונא בריה דרב (י) יהושע שהה במיעוט סימנים מהו תיקו ותיקו דאיסורא לחומרא פי' רב יהודאי במיעוט סימנים. בין בתחילה בין בסוף וכן פירש רש"י. ורבינו יעקב פירש במיעוט דמיטרא ולא מיתבשרא בה והיינו במיעוט שני סימנים בבהמה כגון רוב קנה או מיעוט וושט בין בבהמה בין בעוף ובמיעוט ראשון אבל במיעוט (יא) דקנה כיון דאי שבק ליה תבי כבר היא כשרה תנן לא מופסלא בשחייה

תועפות ראה

(א) ובחולין כו' כתב בספר קנאת סופרים לכה"מ להרמב"ם שורש ראשון וז"ל לא מנה מנחת שחיטה למנחה בפ"ע בחולין לפי שהיא מנחה אחת עם שחיטת מוקדשין וכבר מנחה גבי מוקדשין כהדי שזר עבודות שמנאל למנחה חלוקות דהיינו יזיקות בלילות כו' שחיטת ומדלחצנה למנחה בקדשים לא שייך זה למינוי שחיטת חולין מנחה בפ"ע שהרי היא נעשית סניף לשחיטת קדשים דמינה ילפינן לה בזהבם כדליתא בספרי כדכתיב מה מוקדשין בשחיטה אף חולין בשחיטה וכולהו חלה מנחה היא שמהנה בחולין ומוקדשין כו' עכ"ל וזהו דעת רבינו הרא"ם כאן. (ב) זנ' פרקים הראשונים. עיין חולין ט' א' תוד"ה כולוהו דלכא"ג עיקור חנינא בפ' כסוי הדס ועיין בדברי רבינו לסלן דין עיקור. (ג) הסכין ועף ב"ה בנדפס, וזכא"ז סי' טע"ו הגירסא או עף וכן נראה מהכת"ל שלפניו שחיסר חיבת ועף. (ד) שחיטה אחרת. לפנינו במשנה ליתא חיבת אחרת אלא דנמנאל אמרו מאי כדי שחיטה אמר רב כדי שחיטת בהמה אחרת ופרש"י ולא חייא כדי שיגמור שחיטתו וזה לא ואם איתא דליתא במשנה כדי שחיטה אחרת מאי חידושא דרב והספד חדש כ' שני' רבינו במשנה כך היתה כדי שחיטה אחרת וכ"ה בנפ"ג וערוך ערך נרס ולפי"ז ז"ל דחידושא דרב הוא שהסוף חיבת בהמה דליתא במשנה אף לג' רבינו אולם לפי"ז יקשה בנפ"ג שז' הספד חדש והלא בנפ"ג כ' כדי שחיטת בהמה אחרת ועכ"ל דנפ"ג כ' לפי מה שפירשו בגמרא ותל"מ א"כ י"ל דגם ג' היראים במשנה היתה כמו שהוא לפנינו אלא שז' בלשון המשנה לפי חוקמתה רב בגמרא ועיין בקמור דין דרכה שז' שם רבינו נ"ב מקורם בהמשנה כפי' הגמרא וכו"ל בהערות. (ה) מה שזה. ז"ל אס. שהה. (ו) כדי בקור. בנדפס איתא מאי כדי שחיטה אחרת אמרי' במערבא כו' ולפי"ז נראה דחיבת בקור שכתוב כאן הוא ס"ס ומיותר וי"ל דז"ר ואמרינן בגמרא מאי כדי בקור ר"ל למש"ס בגמרא ע"ד ר"ס אס שהה כדי בקור מאי כדי בקור ולא כתב רבינו הפי' שאמרו בגמרא כיון דק"ל כרבנן ואח"ז כתב רבינו מילתא באפי' נפשי' שחיטה אחרת במערבא כו'. (ז) דר' יוסי בר' חנינא כ"ה בנדפס וכו"ל. (ח) לגבי דריב"ל לא. בספר יד מלאכי כללי הרי"ס סי' תקע"ט כ' ע"ז שהוא פלא עי"ש והספד חדש כ' ליישב בדברי רבינו דתרי ריב"ל הוו ועיין ספר סה"ד ערך ריב"ל אות ב' ולי נראה דכוונה רבינו לומר דדברי רב ושמואל ור' יוחנן אינם אמורים רק בשיעור שחיטה וזהו אמר רב כדי שחיטת בהמה לבהמה ושוף לשוף ושמואל פליג עלי' ואמר אפי' בהמה לשוף וכן כי אתא רבין א"ר יוחנן אפי' בהמה לשוף פי' בשיעור שחיטה ותל"מ אכל ריב"ל בזה להסוף דבעינן גם הגבהה והרכבה ומפער דמסערין כל חד בהגבהה והרכבה דידו' וזש"ר מתחילת ופסק ריב"ל הכי הלכתא כריב"ל ואע"ג דאמר ר' יוחנן אפי' בהמה לשוף פי' וא"כ נראה דליתא לדריב"ל ע"ז אמר רבינו לא קי"ל כוותי' פי' כר' יוחנן אלא לגבי רב ושמואל ר"ל לפנין הא דמייירי ר"ש דהיינו בשיעור שחיטה וזהו שפיר פסקין כר' יוחנן דשיעור שחיטת בהמה לשוף אכל לגבי ריב"ל דמייירי בעינן הגבהה והרכבה לא פי' בהא לא אמר ר' יוחנן מיד דר"ס ור"י נמי לא פליגי עלי' דלהגבהה והרכבה משערין לכל חד בדידו' וזהו באמת דעת הנה"ג דבר' קה"ק ע"ד כ' דברי ריב"ל ובר' קה"ק א' פסק והלכה כר' יוחנן עי"ש בהגהות ונזכרים למחברא"ש וזהו נ"כ בדרי היראים. (ט) כרב. ז"ל דרב וכו' בנפ"ג שם וגי' הנדפס רב והלשון מנומנם בנדפס ולריך תיקון וכן הוא כהונן ועד לחומרא הוא לשון רש"י והלכך כו' הוא דברי רבינו הרא"ם. (י) בזה דרב יהושע. לפי שד"ה דרב נתן ובסמ"ג עיין ס"ג כ' בשי רב פסא. (יא) במיעוט אחרון בין דושט בין דקה כו' כ"ל וכו' בנדפס ופי' רבינו יעקב עיין חולין ל' ז' תוד"ה החליד. (יב) רוב שני סימנים מריפה כל"ל ובנדפס ליתא חיבת שני וכ' הספד חדש בניאור משכ"ר ונרוב קנה בסוף שחיטה אע"ג דשחט רוב סימנים מריפה וז"ל הדך לפירושי מילתא קמייאא דלעיל

ספר עמוד ז איסורים שאינם נעשים רע לבריות כי אם לשמים יראים רסנ

וכרוב קנה בסוף שחיטה אע"ג דשחט רוב (יב) סימנים שני מריפה דהא רוב כל אחד ואחד בעינן הלכך מיצטרפא ביה בשהייה וראייתו דאמרינן בפרק השוחט [כ"א ז'] שחט חצי הגרגרת ושהה בה [כד] שחיטה וגמרה שחיטתו כשרה ומקמינן לה בעוף ואמרינן ממה נפשך אי מחצה על מחצה כרוב הא עבד לה רובא ואי מחצה על מחצה אינו כרוב לא עבד ליה ולא מידי ורש"י פי' דדחויא היא ולא סמכין עלה. ואחר שרב יהודאי ורש"י אוסרים יש לחוש לדבריהם והנהוג בדברי רבינו יעקב לא מיקרי עבריינא ולא הפסיד בריעבד. ובתוספתא דחולין תניא שחט חצי גרגרת בעוף ושהה בה כדי שחיטה ואח"כ שחט כולה פסולה אמר רבי דלא סמכין אההיא מנחתא דמיתתי (יג) תלמודא ראיא מינה אלא אההיא דקתני שחיטתו כשרה סמכין רבי דלא סמכין (יד) מביא לרבינו יעקב דמכשר במיעוט אחרון דתניא בהדיא בתוספתא דכשרה דתניא אחרים אמרו רוב אחד בעוף אע"פ ששהה זמן מרובה שחיטתו כשרה ומעמא כיון שהוכשרה תו לא מיטרפא. **דרסה**. דתנן [ג' ז'] התיו את הראש בבת אחת שחיטתו פסולה פירש התיו הסימנים שלא הוליד והביא היה שוחט והתיו את הראש בבת אחת אם יש בסכין מלא צואר וחזין לצואר כמלא צואר שחיטתו כשרה היה שוחט. והתיו שני ראשים כאחת אם יש בסכין מלא צוארם ותוצה להם מלא צואר אחר שחיטתו כשרה בד"א בזמן שהוליד ולא הביא או הביא ולא הוליד אבל אם הוליד והביא אפילו באיזמל קטן שחיטתו כשרה ומפרש ר' יורא [ג' א' ז'] מלא צואר וחזין לצואר כמלא צואר ובאיזמל שאין לו קרניים וכאשר הכשרנו בשהייה מיעוט ראשון ואחרון (טו) כך הוא כשר בדרסה דחד טעמא הוא. התיו את הראש פי' התיו סימני הראש.

חלדה. דתנן [ג' א' ז'] החליד את הסכין תחת חושיטתו ופסקו נבילה פי' החליד כיסה [כ' ז'] וקרי לכסוי חלדה שכן דרך חלודה להתכסות בעקרי בתים ומיבעיא להו [ג' ז'] כיסה תחת צמר מסובך (טז). או תחת מטלית ושחט וקימ"ל בתיקו וכל תיקו דאיסורא לחומרא הלכך אין שוחטין תחת קשר של בהמה ולא יעשה נקב קטן בעור ויכניס הסכין וישחוט שאע"פ שהסכין מגולה כנגד הסימנים נבילה (יז). וכאשר הכשרנו למעלה מיעוט ראשון ואחרון כך אם שחט בכסוי מיעוט ראשון ואחרון מידי דלא מיטרפא או כבר הוכשרה כשרה דחד טעמא איתא לכולהו.

תועפות ראם

דקאמר מיעוט סימנים צבהמה כנון רוב קנה קאמר הכא דלא תיקי הרי שחט רוב הסימן והרי איחכר ליה אמר רבינו אע"ג דשחט רוב סימן מריפה כיון דמייירי צבהמה דהא רוב כלא"ל צעין צבהמה הלכך מיטרפא ביה צבהמה עכ"ל וא"כ לפי' השם חדש משכ"ר וברוב קנה בסוף שחיטה ר"ל ששחט רוב קנה וקודם ששחט מיעוט בתרא של הקנה דהיינו סוף שחיטת הקנה שזה ותמיהי דלפי' ג' אינו מדויק משכ"ר אע"ג דשחט רוב סימנים והלא לא שחט אלא רוב סימן אחד ונפרט לגי' הכת"י שפנינו רוב שני סימנים א"ל לפרש כן ואינו אומר לפרש משכ"ר וברוב קנה בסוף שחיטה פי' אחר ששחט מיעוט שחיטת הקנה שזה ופי' בסוף שחיטת שחיטת הקנה שזה ופי' צבהמה ועו"ל רבינו אע"ג דשחט רוב שני סימנים מריפה דהא רוב כלא"ל צעין וכמש"כ התוס' חולין כ"ו א' ד"ה חצי על אחד וחצי צבהמה אע"ג דהוי מפי מרוב השנים בין הכל שחיטה פסולה וא"כ אין זה פי' למילתא קמיתא דמתחילה כ' ששהה אחר שחיטת רוב הקנה דהיינו מיעוט סימנים שזריך לשחוט צבהמה ואח"כ הוסיף לומר ששהה אחר שחיטת הווסט ומיעוט הקנה דהוי ג"כ מיעוט סימנים דהא רוב כלא"ל צעין ומשכ"ר הלכך מיטרפא ביה צבהמה ופי' הלכך מיטרפא ביה צבהמה ופי' נדרס. (יג) דמיתתי כ' הנר"ל שני"א דט"ס וז"ל מדלא מיתתי תלמודא כו' ונדרס הני' דלא סמכין אההיא מתניתא אלא אמתניתא דמיתתי ראי' תלמודא מינה דקתני כו'. (יד) וראי' איז מביא כו' מלשון זה נראה דרבינו הוא שהביא הראי' מהתוספתא דלא כפרש"י והענין בתוס' והרא"ש ונכ' הישר נר"ה יראה שר"ת צע"מ לקשה לפרש"י מהתוספתא וכו' בשם חדש דהי' נראה לו להגיה בדברי רבינו שכל"ל ומביא ראי' רבינו יעקב דמכשר כו'. ומשכ"ר בלשון התוספתא אחרים אמרו רוב אחד כו' לפינו ליתא הכ' תיבוא אחרים אמרו וכן נדרס ליתא אחד או רוב אחד כו' ונראה שפי' כתוב בדברי רבינו צר"ת א"ל ור"ל אחד או וטעו המעתיקים ופשוטו כר"ת אחרים אמרו ובאמת אינו. והנה לפי לשון התוספתא שהביא רבינו כאן י"ל דאין מינה ראי' דלא כפרש"י דיש לפרש דלא מייירי כלל ששהה אחר שחיטת הרוב ואח"כ גמר המיעוט אלא ה"ק אע"פ ששהה זמן מרובה פי' שמשכר השחיטה משך זמן מרובה שחיטתו כשרה והוא כמש"ל רבא חולין ג"ב א' והוצא בדברי רבינו מקודם השוחט בסכין רעה אפי' כה"ל. כוונ' כשרה ונדלג שזה אולם להרא"ש שהביא לשון התוספתא שחט רוב גרגרת בעוף עכ"ל דהתוספתא מייירי ששהה זמן מרובה ואח"כ גמר כל הכ' סימנים או רובן כי היכי דלא תיקי לראב"א חולין כ"ח א' דאמר אחד בעוף וחסט ולא קנה וכן התוספתא ובר"י כתבו להדיא בלשון התוספתא אע"פ ששהה זמן מרובה וגמרה שחיטתו כשרה. (טז) מיעוט ראשון ואחרון נדרס חסר חיצה ואחרון והניחו השם חדש שם ויפס כיון שכל"ל צבה"י לפינו ומשכ"ר מיעוט ראשון פי' השם חדש דליתא לאפוקי ממש"כ הכ' יו"ד סי' כ"ד משחיטות אשכנזיות דאפי' למ"ד דשהי' כשרה במיעוט קמא דקנה אפי' דרסה אסור ליה כ' רבינו וכאשר הכשרנו צבהמה מיעוט ראשון כו' כך הוא כשר בדרסה. (טז) למר מסובך או תחת מטלית כו' ולפנינו צנמלא הני' לביסך תחת מטלית מהו תחת למר מסובך מהו וגי' רבינו מחוורת למר מסובך דמאי יתיר' לנזק צבהמה כעור לבי רב דלמרי תחת העור אינו יודע ואח"כ מפסקי ליה נס תחת מטלית אף שאינו מנוק הצבהמה כלל וכו"ל ברא"ש פ"ב דחולין סי' ה' ועיי"ש במע"ס. (יז) נבילה. נראה לי דר"ל ספק

ספר עמורו אימורים שאינם נעשים רע לבריות כי אם לשמים יראים 526

הגרמה. דתנן [י"ח ב'] השוחט מתוך הטבעת אם שייר מלא החוט על פני כולה שחיטתו כשרה ר"י ב"ר יהודה אומר מלא החוט על פני רובה ולא קימ"ל כמתניתין אלא כר' חנינא בן אנטיגנוס (יה) על מוגרמת שהיא כשרה פ"י מוגרמת דתנן. ומסקינן משיפוי כובע ולמטה כשרה ואי נפקא חיותא דבהמה בהגרמה כיון (יט) דמשלים רובא בהגרמה אי נמי איכא רובא בשחיטה (כ) בהגרמה מריפה דקימ"ל כרב הונא ורב יהודה [י"ט ב'] לחומרא דתרווייהו אע"ג דסתרי אהדידי כיון דלא ידעינן הלכך (כא) כמאן עבדינן בתרווייהו.

לשון הגרמה כדכתיב [מ"ז ע' י"ג] אל גרם המעלות שמעלה (כב) הסבין שלא במקום שחיטה והגרמה דכיון שלא במקום שחיטה [שחיט] אסרינן לה במיעוט הגרמה כיון דנפקא חיותא בהגרמה אי נמי משלים רובא בהגרמה מה שאין [כן] בשחיטה דרסה והלדה. פירשנו מקום השחיטה כלפי הראש צא ולמד מקום השחיטה כלפי הגוף אמרינן בפרק אלו מריפות [מ"א ב'] תני רב יצחק בר' יהודה (כג) קמי דר' יוחנן כל הצואר כולו כשר לשחיטה מטבעת הגדולה עד כנפי הריאה התחתונה ואמר רבא תחתונה שהיא עליונה שאני אומר כל שתפשוט צוארה ותראה ובלבד שלא תאנוס בעי רב הונא ור' חנינא אנסה הבמה עצמה מהו תיק"ו.

עיקור. שעקר הסימנים קודם השחיטה ונעשית נבלה (כד) קודם שחיטה והיכא תנינן לה דתנן [נ"ז ב'] שחט את הוושט ופסק את הגרגרת או שפסק את הגרגרת ואח"כ שחט את הוושט נבלה והוא הדין בפסיקת הוושט והא דתניא בגרגרת דגרגרת עבידא לאיפסוקי ותנן נמי בפרק כסוי הדם [פ"א ב'] הנוחר והמעקר פטור מלכסות ואמרינן בשבת פרק מפנין [קנ"א ב'] אמר אביי האי מאן דשחט תרנגולא ליכבשינהו לכרעי בארעא אי נמי נידל להו מידל דלמא מוקים להו למופרא בארעא ועקר להו לסימנים ותניא בהשוחט [כ"א ב'] שחט את הוושט ונמצאת הגרגרת שמוטה זה היה מעשה ואמרו כל ספק בשחיטה פסולה ואמרינן באלו מריפות [נ"ז ב'] אמר ר"ל ברבי (כה) זכור את האיש למוב שנאמר שמועה זו מפיו שמוטה ושחוטתה

תועפות ראם

ספק נבילה אולם השם חדש כ' פ"י דברי רבינו דהוא ודאי נבילה וכדעת הבה"ט ש"כ הלכה ה"ד כיון דקשית פסחא ועיל רישא דסכניא בין משכח לחיותא לסימני או בין סימנא לסימנא כו' ודקדק הר"ב פ"ר"ב בסי' כ"ד סק"ל סבור דחת העור מיקרי חלדה ודאי כו' ומש"ס לא הביא רבינו דלענ"ל אלא תחת זמר ומעליה דהנהו הוא דקיימי בחי"ו ולחומרא אלל צהא שחת העור לא נכנס בגדר הספק אלא פסטי נ"י לאיסורא עכ"ל והסמ"ג ע"פ ס"ג כ' אמנם אם שחט בלמנע הסבין אין גרמה שיהא קפידא אם ראש הסבין מוכסה מן העור מאחר שהסבין מקום ששחט בו כנגד הסימנים חוט מוכסה והר"א מיי"ן ה"י מהמיר בענין זה עכ"ל והתב"ש בסי' כ"ד סק"ו חש' שהר"א חסר לחתולה להרחקת בעלמא וז"ל דמבואר הוא כאן בדברי רבינו הר"א ש' שחט"ל שסבין מגולה כנגד הסימנים נבילה אלא דאין לא חיישינן לדברי הר"א כ"ל לכתחילה עיין שו"ע יו"ד סי' כ"ד סעי' ט' ופמ"ג ס"ס. והרובק פ"י ש"פ כתב דכדרי הסמ"ג ולא זכר שם שרבו הר"א ה"י מהמיר בענין זה וחדוש הוא בעיני. (יח) למנינוס דחיה העיר ר"ח בן אמינוס על מוגרמת כו' כנ"ל וז"ל רבינו דכוות ר"ח על מוגרמת דתנן ונגדפס ה"י דתנן במתי' ושיין בהגרמ"ס חולין [ט"א ב'] עמ"ס בגמרא והלכתא כרשב"א כו' ובשו"ת הרדב"ז ח"א סי' רנ"ג. (יט) כיון. בנדפס כיון, וכוונת רבינו להגרים שליש אנשי שש מופק חיותא דבהמה והיינו שחט שליש והגרים שליש ושחט שליש. (כ) בשחיטה. ז"ל דשחיטה ונגדפס איתא בשחיטה וחיותא בהגרמה וז"ל שם בשחיטה לחיותא בהגרמה והאי נמי הוא הגרים שליש ושחט שליש ובשחיטה פסק רבינו דמריפה כמס"ל דקמ"ל כר"ס ורב יהודה לחומרא דתרווייהו והשם חדש פ"י דברי רבינו צאופן אחר. (כא) הלכך. ז"ל הלכתא. (כב) שמעלה הסבין כו', הנה רש"י בחולין פ"י א' פ"י לשון הגרמה שמכריע ידו לזאת חוץ ממקום הכשר שחיטה והכלבו צה"ל שחיטה פ"ג כ' שם פ"י רבינו ועוד פ"י עיין הסיה כפרש"י בחולין ושיין פרש"י במלכים שם שפ"י גרם אורליו בלע"ל לשון פס. והגרמה שפסקות שחיטה מן הלשון הזה הוא ששחט והלך ויורד וגרמה כמין נבשחית למעלה עכ"ל. (כג) בר' יהודה. בנדפס איתא ולפינו בחולין שם ר' חייא בר' יוסף. (כד) נבלה קודם שחיטה. כ' השם חדש לדקדק עמשכ"ר קודם שחיטה ונעשית נבילה קודם שחיטה תרי זימני קודם שחיטה למ"ל ודחק בישוב הדברים ולדעתי פסוק דמשכ"ר ונעשית נבילה קודם שחיטה דר"ל דנעשית נבילה מחיים ללקות עליה משום נבילה וכמש"כ רש"י בבב"ק ע"ח ב' ד"ה המעבד בשחיטה וז"ל דבר שאם ניטל סימנו נעשית בו נבילה מחיים כיון וחשט או קנה או הירך וחלל שלם עכ"ל ומש"ס רש"י אה"ל או כבד כו' נמשך למטה למה שסיים שם דלא מקרי לה שחיטה דהיינו דבר ששחט אותה מריפה ותל"מ ורש"י כ' בדרק לא זו אף זו דשני האופנים אלו היו בכלל דבר המעבד בשחיטה ובס' מנחת חנוך צה"ל הספר בהשמעות למנוע ע"ג כ' לתמוע ע"ד רש"י דהא ניטל הכבד והמעשים ל"ה נבילה כלל רק מריפה לחוד ואין לו רש"י דהוי נבילה אפי' מחיים ובמחל"ת טעות הוא בידו דהפי' הפשוט בפרש"י כנ"ל ומש"ס עוד דנס נבי וחשט אין זה פסוק דהוא נבילה מחיים ושיין ש"ך יו"ד סי' ז"ג וז"ע עכ"ל הנה בהנהגות יד שאול ביו"ד שם כ' לחלק בין ניטל קוושט לניקב קוושט וזהו לדעתי כוונת רש"י בצבורות ג' א' ד"ה נבילה שפרש"י שם כיון שיש חלק לנכרי ביושט או בגרגרת שלו דר"ל שחלק הנכרי הוי קוושט או בגרגרת וניטל קוושט או בגרגרת הוי נבילה מחיים ואודא לה מש"כ בספר שי למורא למס' בצבורות ע"ד רש"י שם להוכיח דס"ל לרש"י דנקבת קוושט הוי נבילה דר"ל דרש"י לא כתב אלא בנפול ותו לא. (כה) ברבי. פ"ס הוא וז"ל ברם כו' אותו האיש כו' ושחיטתו כשרה אי אפשר כו' וגי' רבינו בדברי ר' יוחנן שם יבא בהמה אחרת ויקיף ועי"ש בחוד"ש יבא והר"א פ"ב סי' י'. גמירי

ספר עמודי איסורים שאינם נעשים רע לבריות כי אם לשמים יראים רסר

אי אפשר לשמוטה שתיעשה שחוטת ור"י אמר יביא בהמה אחרת ויקוף ואמר רב נחמן לא שנו אלא שלא תפש בסימנים ושחט אבל תפש בסימנים ושחט אפשר לשמוטה שתיעשה שחוטת. וכל הלכות שחיטה אמרין בחולין בתחילת השוחט (כ"ו) [כ"ז] נמירי לה (כו). וצריך השוחט שיבדוק הסימנים אחר שחיטה (ט"ו) [ט"ז]. ויבדוק הסכין אבשרא וטופרא ואתלתא רוחתא (י"ז) [י"ט]. רב כהנא מצריך בדיקה בין כל חדא וחדא (י"ז) [י"ט]. והיבא בדבדק (כו) הסכין בדוקה ונמצאת פגומה אם שיבר בה עצמות או עשה בה דבר שדרכו ליפגם בה כשרה ואם לא פסולה. נתן (י"ג) [י"א] שחיטת עובד כוכבים נבילה (כה) אע"פ ששחט שפיר ומעמא (כט) כרתנן (ל"א) [ל"ב] נפלת סכין ושחטה אע"פ ששחט כדרכה שחיטתו פסולה שנאמר וזבחת ואכלת מה שאתה זובח אתה אוכל מה שאי אתה זובח אי אתה אוכל וזבחיית עובד כוכבים לא קרינן ביה וזבחת. ותניא זרק סכין לנועצה בכותל והלכה ושחטה כדרכה ר' נתן מבשיר וחכמים פוסלין וקימ"ל כר' נתן דלא יליפין כוונה לשחיטה ומתניתין נמי דיקא דקתני פסולה בנפלה הא הפילה כשרה כיון דאיכא בה כוונה

תועפות ראה

(כו) נמירי לה. בנדפס הג' הלכה גמירי לה ופי' שם השם. חדש דמס' ה' הוסיף רבינו לומר הלכה כו' שדעתו הוא כדעת רש"י דפי' גמירא הוא הלמ"מ וא"ל הכא בחולין דקאמר החמשה דברים גמירא ביאר רבינו ואמר הלכה גמירי לה דהוא הלכה למשה מסיני כפרש"י ועפי"ו באתי צ"ל ע"א א' שאמר שם בגמרא גר נמי גמירי דמיקני קני ללא מיקני לא קני דהב' תיבות אלו דמיקני קני הם מיוחדות לגמירי דאין צוה שום חידוש כלל כ"א מה שאמרנו ללא מיקני לא קני דהיינו גר שאינו נקנה בע"פ נס הוא אינו קונה ע"פ ותל"מ עוד קשה מה שחידש רנ"י. דגר אינו קונה בע"פ ודניו כישראל אבל קונה ודניו כנכרי דמנ"ל הא דאם גר אינו קונה בע"פ לא יקנה כלל ואם הדין הוא דקונה יס' קונה לגמירי ובאמת הש"ס הביא בשם הרשב"א שזו שאמר רבי ג"ל האמור לענין מכירה א"י מה הוא פ"י שאינו יורד הסבר לסברת רנ"י. שאמר אינו קונה ודניו כישראל אבל קונה ודניו כנכרי עי"ש וקאשיין והג"ל עפ"י מה שפרש"י יומא ל"ב א' גמירי הלמ"מ ועי"ש בתוס' וכן צ"ק ג' ב' בחג"ל דהלכתא גמירי לה פרש"י למשה מסיני ובחולין כ"ל א' כנ"ל ועיין קדמת העמק ריש השאלות אות ב' מש"כ צוה וה"נ מה שאמרנו צ"ל שם גמירי פ' הלכה למשה מסיני וכל ההלכה הוא על הגר דמיקני [פ' כשהגר נקנה בע"פ מעשמו ומדעתו דלא לא קפדין אף שאינו שב אל משפחתו כמו שכתבתי בחוטפות ראש סי' ל"ד אות ח'] קני [פ' קונה ג"כ בע"פ מעשמו ומדעתו דהיינו צחיו של גר הקונה] ללא מיקני [פ' בע"פ כשצ"ד מוכרין אותו שאז הדין שאינו נקנה בע"פ] לא קני [פ' צפן של גר שקנה ע"פ שם שם הוא שלא מדעתו שהבן לא קנהו כ"א מה שירש מאביו הגר שאחרים משעבדים לו בע"כ לא קני ואין הע"פ עובד את הבן] ורבי השב דהלכתא גמירי לה דמיקני קני ללא מיקני לא קני כפסוקה מש"א אמר א"י מה הוא ורנ"י מתוך זה מהל' כנ"ל וכו' הוא גר אבל אשה שהיא נקנית ע"פ דמזכרת ע"י אשה היתה קונה בע"פ אלא ללא אורח חרעה ויין וז"ל מהל' מהל' עבדים. אולם כאן בהכח"ל לא כ' רבינו תיבת "הלכה". (כו) דדקדק בנדפס דשחט בסכין בדוקה ונמצאת פגומה מסקינן אם שיבר כו' וכנ"ל. (בח) בגמרא דייקין הא דמין לע"י תנינא להא דת"ר שחיטת מין לע"י כו' והגרד"ע בחי' לחולין שם"ס מילי דברכות דד' ד' כ' דהבדילת מיירי בע"פ דוקא ולכן אסרינן שחיטתו אף בהגאה אבל מומר להכניס לדבר אחד אפי' למ"ד דמין הוי היינו לענין מורידין ולהשבת אבירה דמיירי התם בהכי אכל מ"מ אין נכלל בהך ברייתא דתני שחיטת מין לע"י דאין שייך לומר להכניס לנ"א ולע"י לא חזין כלל דפקר דיהי' שחיטתו אסורה בהגאה ויהיה חמיר טפי מנכרי נמור דשחיטתו אינה רק נבילה ולא איסורי הנאה כו' וכ"כ הסברא ברורה בעיני עד שאני חתם על ביאורי הגר"ל ליו"ד סי' ב' סעי' ה' דתלי זה צוה דלמ"ד מין הוי א"ל נכלל בברייתא דשחיטת מין לע"י דלע"י לנכ"ל למימר הכי כו' עכ"ל ותמיהתי על תמיהתו שלא שת לבו לדה"ל ע"י כ"ו ב' סד"ה אחד והר"י והרא"ש שם והסור יו"ד סי' קכ"ח לענין מורידין והשבת אבירה דמיירי התם בהכי אין חילוק כלל אי אמרינן מומר להכניס לנ"א מין הוי או מומר הוי דאף כו' מומר הוי מורידין ואין משיבין אבירתו זכ"כ הגר"א בביאוריו לחו"מ סי' רס"ו וא"ל למ"ד שהוא מין היינו לשאר דברים ללא איירי התם בהכי וס"ה לענין שחיטת מין דהוי לע"י וכ"כ ברש"י הוריות י"א א' ד"ה הר"י מין ומורידין אותו לצור ושחיטתו לע"י והפס"ל לאו"ה בריש פתחה כוללת שלו חלק ה' אות ב' כ' ע"ד רש"י וז"ל ובש"ע י"ד סי' ב' ה"ה כנכרי משמע דמוחר בהגאה וז"ל דתליא בפלוגתא אי סתם מהשבת נכרי לע"י עכ"ל וע"ד רבינו הגר"א דבאמת למ"ד מין הוי נכלל בהך ברייתא, ומלשון הגמרא דע"י שם נראה כהגר"א שאמרנו וז"ל אפי' להכניס נמי מומר הוי אלא. איחזיק מין זה הע"י משמע להדיא דלמ"ד להכניס מין הוא הרי הוא באופן אחד עם אותו מין דלמ"ד להכניס מומר הוי וכי היכי דע"י אסרינן שחיטתו אף בהגאה ה"ה א"ל להכניס למ"ד שהוא מין שחיטתו לע"י, דומה לזה כ' התר"י פ"ו דברכות ע"ד רש"י שם מ"א ב' אורח ונבטקו ד"ס' בתלמי' וענינים בתוך הסעודה דאין טעון ברכה לאחריו וזו"ל רב ששת דתלמי' וענינים בתוך הסעודה טעון ברכה לאחריו ואין לך דבר שאין טעון ברכה לאחריו אלא פ"ה הבא ככסנין בלכד משמע להדיא דכי היכי דתלמי' וענינים בתוך הסעודה דאמרנו ר"ה ור"ל דאין טעון ברכה לאחריו היינו ללא טעון ברכה כלל ואפי' בל"ה ה"ל פת הבא ככסנין דאמר רב ששת דאין טעון ברכה לאחריו דכלל לא ודלא לאחריו כלל לא אפי' בחי' אגשי שם ע"ד התר"י וז"ל לא ידעתי מאי קמ"ל ה"א ו' לא ה"א הלשון רב ששת דאין טעון ברכה לאחריו גבי אורח ונבטקו ולא כלום ובאמת מצריך כו' דלפי מה שכתבתי שפיר הקשו התר"י. (כט) ומעמא כדתנן כו' כ"כ רא"ג שאילתא קב"ד ועי"ש בהש"ס אות ד' והפס"ל ליו"ד סי' ב' סס"ק א' כתב ולי נראה דמהל' דדרשין ב' השוחט גבי נפלה סכין ושחטה פסולה שאמר וזבחת ואכלת כו' מההיא דרשא גופא ממעט שחיטת נכרי כו' והיינו דלכרי רבינו

ספר יצחק ו' אימורים שאינם נעשים רק לבריות כי אם לשמים יראים 528

(ל) גברא. תנן [כ"ז ב'] השוחט אחד בעוף ושנים בבמה שחיטתו כשרה ורובו של אחד כמזהו ר"י אומר עד שיחוש את הוורדין אמר ר"י לבניה [גמ' ח' ב'] הוזהרו בוורדין כר' יהודה ואמר רב חסדא [כ"ט ב'] לא אמר ר' יהודה אלא בעוף הואיל וצולחו כולו כאחד אבל בבמה דמנתחא אבר אבר לא צריך דטעמא דר' יהודה משום דמא הלכך אי נקיב לזר בשעת שחיטה דחייבי ומייתי דמא שפיר דמי.

כתב רב יהודאי גאון בהמה נמי כיון דוימני דצלי ליה כאחד צריכין. ותנן (לא) רוב אחד בעוף או וושט או קנה רוב שנים רוב כל אחד ואחד ומהצה על מחצה אינו כרוב ועוד (לב) אי אפשר לצמצם. ובליילה אבוקה או נר (לג) כנגדו שוחטין לכתחילה כדתניא [י"ג ב'] לעולם שוחטין בין ביום בין בלילה ותנן השוחט בלילה וכן הסומא ששחט שחיטתו כשרה דאי עבד אין לכתחילה לא ומתריצין ברייתא כשאבוקה כנגדו מתניתין בשאין אבוקה כנגדו. תנן [ג' ב'] הכל שוחטין ושחיטתן כשירה חוץ מחרש שומע וקטן שמא ילקלו בשחיטתן וכולם ששחטו ואחרים רואין אותם שחיטתן כשרה. אמר רב יהודה אמר שמואל [ט' ב'] כל מבט שאינו יודע הלכות שחיטה אסור לאכול משחיטתו ואלו הן הלכות שחיטה שהייה דרסה הלדה הגרמה ועיקור פי' שידוע פשוטן של הלכות שחיטה אע"פ שאינו יודע דקדוקן של הלכות שחיטה שחיטה כשרה דהא (לד) חכמים נמי מסתפקי להו מילתא בשחיטה הלכך אינו צריך שידע כל דקדוקין אך שידוע לתת לב בשניו שחיטה ולשאלו על ספיקן. והיכא דשחט ואול ליה לעלמא וצא ידעין אי זזה בקי בהלכות שחיטה אי לא ובדרבנא לבהמה ונמצאת שחיטה שפיר שחיטתו כשרה דרוב מוציין אצל שחיטה כקאין הן (לה) דאע"ג דלא אמרינן חוקת שליה עושה שליחותו לקולא [גיט' ס"ד ב'] אימור אינו אחרניא שמע אול ושחט (לו) למדנו דלא אמרינן רוב מצויין אצל שחיטה מופחין הן אלא היכא דאיכא למתלי ולמיטר דההוא דשחט לא גזלן הוה דברשות בעלים שחט אבל אי ליכא למתלי דשחט שלא בגזל בההוא לא אמרינן דרוב מצויין אצל שחיטה מופחין הן דחשוד לגזול חשוד לשחוט שלא בידעת הלכות שחיטה ותניא [מגיל' י"ב ב'] הרי שאבדו לו גדייו ותרנגוליו והלך ומצאן שוחטין וכו' דוקא אבדו תנן שהשוחט חשב יאוש בעלים הוה

הועפות ראם

רבינו והסאלות וכבר העיר צום השם חדש. (ל) כוונת. תיבה זו ע"פ ונגדפס איתא כוונת גברא וכו' שם השם חדש דע"פ וכו' וכו' כה גברא וכו' ככתוב תיבת כה הוא כהנון אבל מה שניחוסף תיבת כוונת הוא שיש. (לא) ותנן שחט רוב אחד בעוף ורוב שנים בבמה שחיטתו כשירה ומסקין [כ"ח ב'] אחד בעוף או כו' כ"ה בגמ' וכו'. (לב) ועוד ח"ל לנמש. נראה דרבינו ס"ל דגם בידי אדם ח"ל לנמש דלא כמס"כ התוס' חולין [כ"ח ב'] ד"ה לפי עינין בשו"ת עמודי אש סי' ב' אות י' באורק וצירושלמי דפ"ק דעירובין אמר רב שחיטה מתנה לנמלה כשרה ולמה אמר בפסול מפני מראית העין ובפ"ו סי' ש"ע הביא הירושלמי באור. (לג) או נר כ"כ הראב"ן סי' רי"א עכ"פ ה"ל השלם ה"ל שחיטה דין ח' וכו' הרדכ"ו בפ"ה ב' אלפים קכ"ט ג"ד אבוקה גדולה אלא ה"ה נר המאיר וכו' הרמב"ם בפ"ה מ' עכ"ל ועיין בפמ"ג סי' י"א ש"ד אות ב' מה שפי' בדברי הרמב"ם פ"ה מהל' שחיטה דין כ"ח והוא דלא כמס"כ הרמב"ם בפ"ה מ' שחט זכר שם אבוקה אלא חור הנר והתב"ש שם סק"ו הסכים להפס"ח דבכר אחד אין ראוי לכתחילה לשחוט לאורו וזמנה שאמרנו בפסחים ח' א' ואבוקה לא והא"ר כו' ולא אמרו והתניא לעולם שוחטין בין ביום בין בלילה ואוקימנא בשאבוקה כנגדו כ"ל רש"י משם לדעת היראים ודעמי' ודו"ק. (לד) דהא חכמים נמי כו' עיין תב"ש סי' ח' אות י"א שם לספרי ראיית רבינו, והא"ר סוף הל' שחיטה כ' ופי' רבינו יחזק וכו' דכל אותן המצויין לצוא צריך שידע או אם הכס הוא שחט יצוא דבר שינוי לידו שיהיה אצל שחיטה דיו עכ"ל. (לה) בקאין הן דלר"י [י"ב ב'] האומר לשנותו לא ושחט לי והלך ומצא שחט חוקתו שחט דרוב מצויין אצל שחיטה מופחין הן דלר"י כו' כ"ל, ונראה מדברי רבינו דדוקא דלול לעלמא דלא אפשר לבדוקו אבל אם הוא לפנינו דאפשר לבדוקו לא סמכין ארובא וכמו שדקדק הר"ן מדברי הרי"ף בפ"ק דחולין ע"ש. (לו) ושחט ורוב מצויין אצל שחיטה מופחין הן ומדלתי רב נתמן נעמא דאינו אחרניא שמע ואילו ושחט למדנו כו' כ"ה בגמ' וכו' והעמיתך דלג מן ושחט הא' לזחית הב' והיכר מה שכתבתי וראיית רבינו הוא מדלר"י שחיטה ח"ל אינו אחרניא שמע ושחט כו' לעשן שמע מיותר דלא הול' אלא שחיטה ח"ל אינו אחרניא שחט רוב מצויין אצל שחיטה מופחין הן משא"כ בתרומה אי יומא אחר תרומה ח"ל. תרם שלא מדעת דאין תרומתו תרומה ותל"מ וכו'. באמת רא"י שאלתא קכ"ד וזוה למד רבינו הרא"ש דאם לא שמע ואילו ושחט דהו"ל שלא ברשות בעלים בההוא ל"א רוב מצויין אצל שחיטה מופחין הן ודלא כהתוס' חולין י"ב א' ד"ה הרי שאבדו לו גדייו דה"ה נגזר כו' ובתוספתא קתיי בהדיא נגזר לו תרנגולת ומלחא כו' ודעת רבינו כהרמב"ם פ"ד מהל' שחיטה ח"ה שם אבד לו גדי או תרנגול ומלחא שחט צבית מותר שרוב כו' דמשמע להדיא מדבריו דנגזר ס"ל דאסור מזהמים לדברי התוספתא ולא כתב דביתא יותר ולדברי רבינו הרא"ש נראה שכוון הא"ר ה"ל שחיטה סי' שם"ז שם י"ש שרצו לומר דהא דסמכין ארוב מופחין היינו באבדו דוקא אבל נגזר שכבר באת ליד רשע אמרינן אינו לא נמיר ושחט ואסור ותשובה לדבריהם דתניא בתוספתא פ"ב דמכילין נגזר תרנגולתו כו' ועיין בב' בית הלוי ח"ה סי' א' שהאריך להסביר דברי היראים והרמב"ם ובפ"ה מנחות ח"ה סי' ס"ד אות ג' מש"כ כהן ותניא הרי שאבדו לו גדייו כו' בגמ' ותיבא נמי הרי כו' נראה מלשנו שם שם"ז נמשך למש"כ מוקדם דאי ליכא למיתלי דשחט שלא בגזל בההוא ל"א דרוב מא"ש מופחין הן אבל לפמ"ש כהן ותניא הרי כו' וכו' דמיתלח באפי נפשי הוא וכלשון העיסור שלפנינו שם' בה"ל שחיטה כו"ל ורבינו יעקב דלמך אבדו דוקא דמאן דשחט סבר יאוש בעלים הוא אבל מלאו אימור דבע"כ ה"ל ואורקיה לא דייק לן כו' ונראה דמש"כ דוקא אבדו תנן שהשוחט חשב יאוש בעלים הוה נקן הוא מלשון רבינו יעקב כמס"כ העיסור

ספר עמוד זאמורים שאינם נעשים רע לבריות כי אם לשמים יראים רסה

בהן . תנן [מ"א ה'] אין שוחט לא לתוך ימים ולא לתוך נהרות ומדבריות (לו) ולא לתוך הכלים ומעמא שלא יאמרו לשרא דימא קא שחיט ולא לתוך הכלי דאמרין לזרוק קא שחיט מיהו (לח) אם שחט בדיעבר שחיטתו כשרה ונהגו כשרים לתת לתוך הכלי מים מעט או מיט שבנין הזה אין מקבלין דם לזרוק ותנן שוחט הוא לתוך עוגל של מים ומוקמינן [מ"א ז'] בעבורין אבל בצלולין לא דאמרין לבבואה ידיה קא שחיט ותנן אין שוחטין לתוך הגומא ומעמא שמא יחקה את המינים והרוצה לנקה חצירו פי' רבא כיצד הוא עושה עושה מקום חוץ לגומא ושוחט נהדם שותת ויורד לגומא ובשוק לא יעשה כן שלא יחקה את המינים . פירשנו למעלה מקום שחיטת הקנה . וכושט לא פירשנו צא ולמד מתחלת אלו מריפות [מ"ד ה'] דאמרין למעלה עד כמה אמר רב נחמן עד כדי יהודאי כי היכא דתפיש ליה איניש בד' אצבעי ובשור גדול קאמר וכן פרש' בשם רבינו יעקב בר יקר רבו . וכתב ואני שמעתי כדי אחיות חודי צפרנים וכי (לט) האי גונא לא מקרי יד וראיה לארבע אצבעות דאמרין באלו מריפות [ז' ז'] אמר רב נחמן מקום הדבק שניטל כולו כשר ובלבד שישתייר בו כדי תפישה וכמה כדי תפישה כמלא כטרא (מ) בתורא פי' ד' אצבעות בשור הגדול די לו בכך . למטה עד כמה אמר רב נחמן אמר רבא בר אבבה עד מקום שישעיר וכי קאמר בתורא דנפיש שערותיה ואתי שערותיה עד הוושט והני ד' אצבעי בתורא ובשאר (מא) בהמות ועופות תפשינן שיעורא בתרכין הוושט דקי"ל תרכין הושט לאו מקום שהיטה הוא והי ניהו תרכין הושט פי' רב פפא (מב) משמיה דרב ביבי בר אבבי [מ"ג ז'] ה"ד ושט עצמו כל שחוחכין אותו וכווין . ותניא [ט"ז ז'] ככל שוחטין בין בצור בין בזכוכית בין בקרומית של קנה ומוקמינן האי קרומית של קנה בסמוא דאגמא דלית ליה קיסמין אבל שאר קנים שנינו ה' דברים שנינו בקנה אין שוחטין וכו' פי' משום דאית ביה קיסמין דקין ונוקבין חסימין . תניא [כ"ה ה'] ר' אומר וזבחת כאשר צויתך . מלמד שנצטוו משה על הושט ועל הקנה ועל רוב אחד בעוף ועל רוב שנים בבמה . פי' (מג) רב יהודאי מאן דרוו לא לשחוט דרובה דדרוסה מרוותא נינהו .

תועפות ראם

על שמו אלא מה שסיים העיסור אבל מלאו אימר דבעט"ז היא ואוריקה אין זה מדברי רבינו יעקב אבל רבינו הירא' אינו מדייק כן אלא אבדו דוקא כו' אבל לא נשחטו בביתו ועיין מש"כ הגאון ר' מאיר יונה בלוח העשות והשמות שנס"ס העיסור חלק ראשון אות כ' ובבבז שור צחי' לחולין ד"ב ובשו"מ מהד"ת סי' מ"ח . (לו) ומדבריות . ליתא בגדפס וגם במשנה שלפנינו ליתא אולם בתשו' נאונים קדמונים לרי"ט ד' ברלין תר"ח כתוב שם צבי' י' לשון המשנה ולא לתוך מדברות וכמסכ"ל הרא"ש כאן ורש"י זה חסד הוא וכבר כתב הפ"י יו"ד סי' ד' סק"ד ודבר פשוט שאין איסור אלא בשוחט לשם הר אצל בשוחט כשר מותר עכ"ל וא"פ הה"ל דוקא השוחט לשם מדבריות אמרו חולין [ט"ז ז'] דשחיטתו פסולה אצל בשוחט במדבר שפיר דמי ולע"ג ג' רבינו ותשו' הגאונים . (לח) מיהו כו' בגדפס נלקה בחסר והמדרכי ספ"ב דחולין כתב ע"ס רבינו כמס"כ כאן ודלא כהראב"ן סי' רכ"ד שכ' דאין שוחטין לתוך הכלים כלל . וכ' השם חדש מדכ' רבינו מיהו אם שחט שחיטתו כשרה היתף אחר רישא דמתני' קודם דינא דאין שוחטין לתוך הגומא משמע דס"ל בשוחט לתוך הגומא אסור לטול משחיטתו עד שיבדקוהו כהרמב"ם . (לט) וכה"ג כו' ט"ס יב כאן ו"ו רש"י שם והראשון נראה בעיני דכה"ג לא מייקיר תפיסת יד עכ"ל וכו"ל כאן ומסכ"ר ע"ס רב יהודאי כי היכי דתפיס ליה אינש בד' אצבעי וסיים רבינו וכן פרש' בשם רבינו יעקב בר יקר רבו כו' ע"ז השם חדש דבעט"ז שלפנינו דקכ"ז גרסין בתרתי אצבעי וכ"ה הש"ס בשם פסוק כ"ל לחולין שכ' שם ולר"ה נראה כלישנא בתרא שצפרס"י וה"פ כה"ג ויש לסמוך ע"ד כו' עכ"ל אולם לא ראה השם חדש ספר א"ו הגדול הנדפס בימינו ו"ל כה"ג שחיטת סי' ט"ד וראיתי כתוב כה"ג וטבחה דשחט חיותא לימשה ארבע אצבעי מתותי טבעת הגדולה ולשחוט ע"כ ה"ג והיינו שכ' רש"י בשם הוקן עכ"ל האו"ו והוא כדברי הירא' וכ"ה כה"ג שלפנינו ד' ווארשא תרל"ה בד' קכ"ז א' ודלא כמס"כ בהגהות וביאורים שנסוף ספר בה"ג שם דלא נוכל לפרש דבריו אושט מדברי כה"ג בד' קכ"ז א' דנאמח כ' האו"ו שם ובה"ג אחרים ראיתי כתוב כדי תפיסה היינו כי היכי דתפיס ליה אינש בתרתי אצבעי עכ"ל ה"ג עכ"ל האו"ו וא"כ הרי לנו דב' נוסחאות . הם כה"ג ותל"מ . עוד כ' הש"ס עמשכ"ר וראי' נד' אצבעות דאמרין בא"ס כו' כה"ג ורבינו גרים בגמרא כדי תפיסת יד ולהכי מיימי לה לראיה לדברי כה"ג ולפרש"י בשם רבו כו' אמנם הסוס' דמ"ד א' בד"ה כדי כו' לא גרסי תפיס יד אלא תפיסה סתם עכ"ל ואין זה לפי גירסת הכתי' שלפנינו שכ' רבינו כההיא דד' ז' ב' כדי תפיסה ואס"ה מיימי מניו' רא' לפרש"י בשם רבו ולא ס"ל חילוק התוספת . (מ) במרא כ"ה ג' הערוך ולפנינו במדא ודע בגדפס איתא פי' ד' אצבעות ובשור הגדול ויש פי' רבינו שלמה ז"ל שראיתי שכ' אצבע בתורא פי' אפי' בשור הגדול כו' . (מא) ובשאר בהמות ועופות כו' הנה הסוס' בחולין מ"ד א' ד"ה כדי כ' חינוא דבעוף מאי ופי' ריב"ז ד' אצבעות בראשית גדולים מאן ואיך כל חד וחד לפי מה שהוא גדול עכ"ל וכ"כ הרוקח צבי' ט"ס עיי"ש ודברי הירא' האלו הביאם הגרד"ל בהצטרותו שם והשם חדש כ' ע"ד הירא' שיחיד הוא בסגנא זו ואני מנאח' לו חכר בשבט"ל השלם ה"ל שחיטת סי' ז' שכ' כה"ג צריך להניח לזר הראש כו' וד' אצבעות כו' ואם הוא עוף קטן שכל זאורו אינו כ' אצבעות ראוי לשחיטתו מלד הראש מתורכין הוושט ולמטה עד מקום ששער הוושט תורכין הוושט הוא פחות מנגרד שערות וגדול מנגרד חטים וכל"ל וקרא' אינעלסידורי ואינו מקום שחיטת עכ"ל והוא כדי רבינו הרא"ש אלא שהשבט"ל כ' כן בשור ורבינו כ' ובשאר בהמות ועופות ותל"מ . (מב) פפא . לפנינו פפי . (כג) פי' . ז"ל פסק וכו' הסמ"ג ופסק רי"ב כה"ג שאלס . המשכר לא ישחוט כו' ובגדפס איתא כתב רי"ג

ספר עמוד ז איסורים שאינם נעשים רע לבריות כי אם לשמים יראים

סימן תנו [שעה]

מליקות. יתברך שם ויצרנו לעד צות למלוק קרבנות תורים ובני יונה בין עולה בין חטאת דכתיב ב' ויקרא [ו' י'] בעולה ומלך את ראשו והקטיר המזבחה ובהטאת העוף כתיב ב' צו את אהרן (א) ומלך את ראשו ממול ערפו ולא יבדיל. וכשם שמליקה חטאת העוף ממול עורף כך מליקה עולת העוף ממול עורף דהניא בת"כ ומלך מליקה ממול עורף יכול ככ"מ פ' אפילו שלא ממול עורף הרי אתה דן נאמר כאן מליקה ונאמר להלן מליקה מה מליקה שנאמר להלן ממול עורף אף כאן ממול עורף אי מה מליקה שנאמר להלן אינו מבדיל אף כאן אינו מבדיל ת"ל והקטיר המזבחה ונסצה דמו אפשר לומר מאחר שהוא מקטיר הוא מוצה אלא מולקי כדרך הקטרתו מה הקטרה הראש לעצמו והגוף לעצמו אף מליקה הראש לעצמו והגוף לעצמו ומנין שהקטרה הראש בעצמו כשהוא אומר והקטיר אותם (ב) הכהן המזבחה הרי הקטרת הראש אמור הא אינו אומר כאן את ראשו והקטיר אלא הקטרת הראש לעצמו. ובמה הוא מולך באצבעו הימנית כדתנן ב' חטאת העוף [ס"ו ו'] מלך בשמאל פסול ומעמא כדאמרין במנחות פרק א' [י' ו'] אמר רבה בר בר חנה כ"מ שנאמר אצבע וכהונה אינו אלא ימין ומלך הכהן כתיב ומסקינן במנחות או אצבע או כהונה אע"ג דפליג ר"ש בכריתות דתניא (ג) מלך בשמאל פסול ור' שמעון מכשיר לא קימ"ל כותיה. דתנן (ד) ב' חטאת העוף [ס"ו ו'] מלך בסכין פסולה מנלן דתניא [ס"ו ו'] יכול ימלקנה בסכין ודין הוא אם שחיטה שלא קבע לה כהן קבע לה כלי מליקה שקבע לה כהן אינו דין שיקבע לה כלי ה"ל הכהן ומלך שלא תהא אלא בכהן אמר ר' עקיבא וכי עלתה על לב שור קרב על גבי המזבחה אלא למה נאמר הכהן ומלך שלא תהא מליקה אלא בעצמו של כהן יכול ימלקנו בין מלמעה בין מלמטה ודין (ה) הוא ומה כהמה שחטאתה למעלה עולתה למטה עוף שחטאתו למטה אינו דין שעולתה למטה ת"ל ומלך את ראשו והקטיר המזבחה אמור לענין הקטרה ואמור לענין מליקה מה הקטרה למעלה אף מליקה למעלה ואמרין בזבחים פרק קדשי קדשים [ס"ד ז'] אמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב כיצד מולקין חטאת העוף אוהו שתי נפיה בשני אצבעותיו [ושני רגליה בשני אצבעותיו] ומותח צוארו על גודלו במתניתא הנא ציפרנא מלבר אוהו שני נפיה בשתי אצבעותיו ושני רגליה בשתי אצבעותיו [ומותח צוארו על רוחב שתי אצבעותיו] ומולך וזו היא מעבודות קשות שבמקדש.

סימן תנח [שעו]

קבלות. צוה הב"ה לקבל דם קרבנות בכלי שרת דכתיב ב' ויקרא [ו' ו'] והקריבו בני אהרן הכהנים את הדם וזרקו את הדם על המזבחה סביב ותניא בספרא ומייתי לה בזבחים בפרק ראשון [י"ג ו'] והקריבו זה קבלת הדם בני אהרן הכהנים שתהא קבלה בכהן כשר ובכלי שרת אמר ר' עקיבא מנין לקבלה שלא תהא אלא בכהן כשר ובכלי שרת נאמר כאן בני אהרן ונאמר להלן ב' במדבר סיני אלה בני אהרן הכהנים המשוחים מה להלן בכהן כשר ובכלי שרת אף כאן כהן כשר ובכלי שרת והקבלה בימין דתנן בזבחים פרק ב' [ט"ז ז'] קיבל בשמאל פסול ומעמא דאמר רבנ"ה אמר ריש לקיש במנחות פ"א [י' ו'] ובזבחים פ"ב [כ"ד ז'] כל מקום שנאמר אצבע וכהונה אינו אלא דרך ימין פ' רבא או אצבע או כהונה. ומנין שקבלה מעונה כלי שרת דילפינן מוכחי שלמי צבור מהיקש במנחות [פ"ג ז'] ובזבחים בשיליה דם חטאת [י"ז ז'] דאמר שמואל משום ר"א זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת ולאשם ולמלואים ולזבח השלמים מה עולה מעונה כלי אף כל טעון כלי ואמרין מאי כלי אלימא מורק בזבחי שלמי צבור [נמי] כתיב בהו ויקח משה חצי הדם וישם באגנות אלא סכין מכל (א) מקום ובעולה מנלן דכתיב וישלח אברהם

תועפות ראם

כו' והמרדכי ריש חולין כ' בשם רבינו ברוך מהלכות שחיטה שהביא אלרד סדני ולא שכור פגול ומסדור הלשון שם נראה שהוא מחפש בדרכה אולם לדעת מה"ג הוא משום דרסה.

(א) לו את אהרן. ט"ס והוא בויקרא ה' ח'. (ב) אוחו הכהן המזבחה הרי הקטרה הגוף אמור כנ"ל. (ג) דהניא זבחים כ"ד ז' ועי"ש בתול"ס וברי נ' רבינו חס והוא ג' רבינו כהן. (ד) דתנן ג' ו' ותנן וכו' בנדרים. (ה) ודין הוא כו' בזבחים ס"ה ו' ליתא דך ודין הוא כו' אלף בת"כ ליתא ועי"ש בעזרת הכהנים להג"מ כ"ז הירש רלפאשורט ש' ללא גרסין ל' וכ"ל בזה"ס להגאון מלבי"ם דיש למוחקר מן הספרים שזה לענין הויס.

(א) מכ"מ כ"ל דט"ס הוא ונריך למוחקר ונשחש מה"כ כסמוך מכל מקום מנינו כלי נקבלה בזבחי שלמי צבור כו' והנה בת"כ פ' לו פ"ה י"ף שם משולה לענין מורק ולא לענין סכין וללא כמסקנת ש"ס דידן בזבחים שם ובמנחות שם. וכן' הר המריה להרמב"ם ס"ד

ספר עמוד זאמורים שאינם נעשים רע לבריות כי אם לשמים יראים רס

את ידו ויקח את המאכלת לשחוט את בנו והתם עולה הואי מכל מקום מצינו כלי בקבלה בזבחי שלמי צבור והוקשו שאר קדשים להם. יש לשאול (ב) דהכא ילפינן כלי בעולה מויקח את המאכלת ובחולין פרק א' [פ"ו ה'] אמר רבי מניין לשחיטה שהיא בתלוש דכתיב וישלח אברהם את ידו ויקח את המאכלת לשחוט ודחי ליה ר' חייא וי"ו אאופתא קמ"ל דקרא וזיוותיה דאברהם קמ"ל פ"י שהביא סכין עמו י"ל (ג) בהני דתלינן הבאת תלוש בזריות אבל הבאת סכין לא תלינן בזריות שהזריות אינו גורם קידוש. ועוד יש לשאול כיון דמוקמינן קרא בקדשים היכי יליף חולין מקדשים דהתם במס' חולין בחולין מיירי יש לומר דאסמכתא בעלמא יליף ואפ"ה פריך ליה ר' חייא וקאמר ליה דאפילו אסמכתא ליתא.

סימן תנ"ט [שעה]

הזאות. צוה הקב"ה להוות מדם חטאת העוף על קיר התחתון של מזבח. ומצורע בהטחורו מדם ושמן ומים חיים. ובית המנוגע בהטחורו מדם ומים חיים. ומפר כהן משיח ופר העלם דבר של צבור ופר ושעיר של יום הכפורים מדם. וממא מת בשלישי ובשביעי מאפר חטאת ומים חיים כחטאת (א). ומפרה אדומה מדם. כחטאת העוף מנלן דכתיב ב' ויקרא כי יחטא בשבעות העדות או בזבחים פרק וקדשיו או בשבועת במוי אם דל הוא והביא את אשמו שתי תורים או שני בני יונה לה' אחד לחטאת ואחד לעולה וכתיב והזה הכהן מדם החטאת על קיר (ב) המזבח ותניא בספרא ומייתנין לה בזבחים פרק קדשי קדשים [פ"ד ג'] והזה מדם החטאת מגופו פ"י אוהו גוף העוף ומוה ולא שיקבל הדם בכלי או בידו ויזה. על קיר המזבח ולא על קיר היסוד (ג) ולא על קיר החיכל ואולם אלא קיר מזבח התחתון אתה אומר קיר התחתון או אינו אלא קיר העליון ת"ל והנשאר בדם ימצא אל יסוד המזבח קיר שהדם שלו מתמצים על היסוד ואיזה זה קיר התחתון. ותנן במסכת קנים [פ"ה] חטאת העוף למטה עולת העוף למעלה פ"י למטה מן חוט הסיקרא כדתנן במס' מדות [פ"ג] ומייתנין לה בזבחים פרק איזהו מקומן [ג"ה א'] חוט הסיקרא היה חוננו למזבח באמצע כדי להבדיל בין דמים העליונים לדמים התחתונים (ד) מנא ה"מ אמר רב אחא בר קטינא [שנאמר] והיתה הרשת עד חצי המזבח התורה נתנה סימן להבדיל בין דמים העליונים לדמים התחתונים. מצורע מדם ושמן ומים חיים מדם דכתיב ב' זאת תהיה תורת המצורע ושחט את הצפור האחת אל כלי חרש על מים חיים וכתיב את הצפור החיה יקח אותה וכתיב והזה על המטהר מן הצרעת. שבע פעמים ותניא [נח"ל ונחשט רפ"ד דנשים] כיצד הוא עושה נוטל עץ ארו ואזוב ושני תולעת וכורכב בשירי לשון ומקיף לה ראשי אנפים וראש זנב משל שניים וטובל ומוה ותניא בדם יכול בדם ודאי ת"ל במים חיים אי מים יכול עד שיהיו כולם מים חיים ת"ל מים הא כיצד מים חיים שדם צפור ניכר בהם ושיערו חכמים רביעית ותניא והזה לאחר ידו של מצורע ויש אומרים על מצחו. שמן דכתיב ולקח הכהן מלוג השמן ויצק על כף הכהן השמאלית (ה) והזה מן השמן באצבעו שבע פעמים לפני ה' ותניא ויצק

תועפות ראם

פ"ד מהל' מעה"ק דין ו' עמוד בזה ועיין בפ"ע למס' זבחים פ"ו ב' ש' דתליא בפלוגתא דר' אליעזר ורבינ' סמדרס בראשית רבה פכ"ב סי' ה' דהכא בזבחים קאי בספרא שהיו שלמים ע"כ גם משלמים ידעין זאת וכת"ב קאי אליבא דמ"ד לא הקריבו שלמים ב"ל ומה' דכתיב זבחים שלמים פ"י שלמים בעורן בלי הפסע וניסוח וקאי על העולות שהזכיר תחתיהם שהקריבו שלמים בעורן ועיין בתניגה ו' ב' תוד"ה ר"ע ש' ומאן דלא דריש האי מוקי לה דעולה טעונה כלי וכן פרס"י בנימוקי חומש עכ"ל התוס' ובאמת כ"ה בהת"כ פ"ו ה"ל. (ב) יש לשאול כו' עיין זבחים פ"ו ב' תוד"ה והתם שאלת רבינו וחירונו וז"ל התוס' בחולין פ"ו א' סד"ה מניין ואע"ג דהכא דחי ר' חייא דזריותיהם דאברהם קמ"ל התם לא שייך למימר הכי עכ"ל ור"ל כמס' זבחים פ"ד דלענין מה שהביא דבר תלום ולא סמך על מה שביא זור וקנה מחנך שייך למימר דכתיב קרא לאשמי' זריותיהם אבל לענין מאכלות שהזכיר למ"ל למיכתב אי נא לאשמי' דעולה טעונה כלי. (ג) י"ל כו' נדפס בגי' ויש לומר בה' תלינן בזריות שהזריות אינו גורם קידוש ואינו מוכן וכפי מה"כ כאן נראה בים היסוד לטון נדפס וכנ"ל וי"ל דהכי דהנחת תלום הוא דתלינן בזריות אבל הבאת סכין לא תלינן כו' והוא כתי' התוס' דזבחים ומס' כ"כ כאן וי"ל בהני תיבות כהני לכאורה מיותר ואינו דרונו לומר דהכא קושיא י"ל דתלינן כו' אלא דעוד יש לשאול כמ"ס בסמוך ועיין במדרש בר"ר פנ"ו סי' ו' שאמר ר"ה אין מן ההנדה אמר לך חזר הוא ציה ואין מן אולפן אמר לך לית הוא חזר ציה כו' ועיין במס' ק"ק שפי' אין מן אולפן כו' דהא מילתא בלא"ה גמרא גמירי לה אלא דאסמכתא אקרא עי"ס וכ"ס בדברי רבינו דאסמכתא בעלמא יליף אלא שביאר דברי הגמרא שלט דר"ה קאמר דאפי' אסמכתא ליתא. (א) כחטאת. נדפס ליתא וכוון. (ב) על קיר כו' עד מגופו חסר נדפס שדלנו מן הסמכתא הא' לה' בשעות. (ג) על קיר היסוד. בגמ' ליתא ונפי' עורת כהנים להכ"כ כהן ג"כ לא על קיר היסוד ל"ג דקיר היסוד ליכא למעוטי מקור המזבח דיסוד נמי בכלל מזבח הוא עי"ס כנראה שחסר כאן לא על קיר הכהן שכתוב בגמרא וכת"ב ונדפס. (ד) מה"מ כו' עד לדמים התחתונים חסר נדפס ונראה שדלנו מן התחתונים הא' לה' בשעות. (ה) השמאלית ועל הכהן את אצבעו הימנית מן השמן אשר על כפו השמאלית והזה כו' כנ"ל.

532 ספר עמוד ז איסורים שאינם נעשים רק לבריות כי אם לשמים יראים

על כף הכהן מצוה שיצוק לתוך כפו של חבירו ואם יצק לתוך כפו של עצמו יצא וטבל ולא המספג וטבל והזה על כל היתה טבילה אצבעו נאמר כאן אצבעו (ו) שבע פעמים לפני ה' מלמד שיהא מוכיל וזהו שבע פעמים כנגד קודש הקדשים ועל כל היתה טבילה פי' טבילת אצבעו בכלי (ז). בית המנוגע מדם ומים חיים דכתיב ב' זאת תהיה ולקח לחטא את הבית שתי צפרים וכתיב וטבל אותם בדם הצפור ובמים החיים והזה אל הבית (ח) על שקופו ויש אומרים על כולו פי' בכ"מ שיזה על הבית בשר. מפר כהן משיח מדם דכתיב ב' ויקרא אם הכהן המשיח יחטא וגו' וכתיב והקריב פר בן בקר וגו' וכתיב ולקח הכהן המשיח מדם הפר והביא אותו אל אהל מועד וכתיב וטבל הכהן אצבעו בדם והזה מן הדם שבע פעמים לפני ה' את פני פרכת הקדש ותניא בספרא וטבל ולא המספג וטבל והזה על כל היתה טבילה אצבעו נאמר כאן אצבעו ונאמר להלן אצבעו מה להלן אצבעו הימנית אף כאן אצבעו הימנית בדם שיהא בדם כדי טבילה והזה ולא המספג ולא הזורק מן הדם שבענין ז' פעמים ולא ז' טיפין ז' פעמים שיהא מונה ז' פעמים לא אחת [ושבע]. כדרך שמונה ביום הכפורים לפני ה' יכול על [כל] הבית ת"ל את פני הפרוכת אי את פני הפרוכת יכול על הפרוכת כולה ת"ל הקדש מלמד שמכוין כנגד הבדים. פר העלם דבר של צבור דכתיב ב' ויקרא ואם כל עדת ישראל ישנו ונעלם דבר מעיני הקהל וגו' וכתיב והקריבו הקהל פר בן בקר וגו' וכתיב ועשה לפר כאשר עשה לפר וגו' פי' כאשר עשה לפר כהן משיח האסור למעלה ממנו. ופר ושעיר של יום הכפורים [דכתיב ב' אחרי מות ולקח מדם הפר והזה באצבעו על פני הכפרת קדמה ולפני הכפרת] יזה ז' פעמים מן הדם באצבעו (ט) וכתיב ושחט את שעיר החטאת אשר לעם והביא את דמו אל מבית לפרכת ועשה את דמו כאשר עשה לדם הפר והזה אותו על הכפרת ולפני הכפרת ותנן ביומא פרק הוציאו לו [ג' ב'] אל היה מתכוין להוות לא למעלה ולא למטה אלא במצליף וכך היה מונה אחת אחת ואחת ושנים אחת ושלש אחת וארבע אחת וחמש אחת ושש אחת ושבע (י) ואח"כ היה מזה מדם הפר ומדם השעיר בתערובת בכלי על טהרו של מזה דכתיב ויצא אל המזבח אשר לפני ה' [פי'] טהרו של מזה גילויי כדתניא [ג' א'] כשהוא מזה חותה גחלים אילך ואילך ומזה על גופו של מזה. וטמא מות בשלישי

תועפות ראם

(ו) אצבעו ונאמר להלן אצבעו מה אצבעו האמורה כאן המיומנת שבימין אף אצבעו האמורה להלן המיומנת שבימין שבע כו' כז"ל ונגדפס איתא מה להלן כו' אף כאן כו' וס"ס הוא וז"ל בהיפך מה כאן כו' אף להלן כו'. (ז) צנלי. תיבת צנלי חיו מדוקדק כאן כלל וכל"ל טבילת אצבעו בשמן שזכרו וטיין כז"ל בס"ד מהל' מח"כ ה"ב ש"כ בזה"ל ומ"ס על כל היום טבילת אצבע בשמן. בח"כ עכ"ל וק"ק דגם זה הוא במשה י' פי"ד דנגעים על כל היום טבילה. (ח) הבית שבע פעמים ותניא בספרא והזה אל הבית על שקופו כו' כ"ה בנדרס וטיין להלן ס"ס חס"ג. (ט) באצבעו. בנדרס דלגו מן אצבעו הקודם לנאצבעו זה וחסר מה שצנתיים ובהכח"י איתא ופר ושעיר של יום יזה כו' ואני חקנתי בפנים כמספר הכל אל נכון. (י) הכה במשה: שם אמרו נעל דם הפר והניח דם השעיר והזה ממנו כו' ופרס"י נעל דם הפר תחילה והניח דם השעיר. מסקנא דמילתא דר' יהודה הוא דלמר לא היה שם אלא כן אחד וזרין לטול דם הפר תחילה. וכ' ע"י כס' קה"י בזה"ל ק"ק אף לרבנן דס"ל דב' כנים היו שם אפ"ה למה לא יטול דם הפר קודם טיית דם השעיר כמו דלשכנן גבי פסח [פסחים ס"ד ב'] נטל את הנולד ומוחיר את הריקן דלחין מעבירין על המזות עכ"ל ובאמת לא על פרס"י תלונתו כי דברי רש"י מובטין מן הגמרא יומא נ"ו ב' והגמ"א ס"י קמ"ו סק"א העיר ככר מהך דספסוס שיי"ש ואשתמיט כ"ז מהגאון בעל קה"י. ואומר אני לנאר מש"כ האו"י הל' שבת סי' מ"ח, לפי מהכנינו שאנו מויליין שני הס"ת ביחד ויושב בחור אחד על קפדורא ותוכס אותה בחיקו וש"כ קורא באחרת וכשיגמור ש"ה הקריאה שבו ס"ת תחילה י"ש לו לקבל אותה ס"ת שרואה עתה לקרות בו ואח"כ יתן לנחור ס"ת שכבר קרא בו כדתנן ביומא נ"ג ב' ר"ה לא היה שם אלא כן אחד בלבד נעל דם הפר והניח דם השעיר כו' ה"כ תחילה מקבל ס"ת שרואה לקרות בה ואח"כ עותק לו ס"ת שכבר קרא בו עכ"ל דכוותה האו"י לאפוקי שלא יתנו ס"ת שכבר קראו בו להצבור שאלו בידו ס"ת האחרת ויהי שעה מועפת ב' הס"ת בידו ואח"כ יקחו. מאתה הס"ת השני שזריקין לקרות בה אלא מתחילה יקחו ממנו ס"ת שכידו ואח"כ יתנו לו ס"ת שכבר קראו בו דהיינו ג"כ דומיא דכן אחד לר' יהודה וס"י אי. אפשר ליתן בידו ב' ס"ת וכמס"כ מקודם האו"י בשם הירושלמי שלא ויליא החזן בפעם אחת ב' ס"ת וטיין בס' הד"מ פנים מאירות לירושלמי יומא פ"ו סי' קכ"א ודבריו שם נכונים דלא כהמ"א, והג"א להח"א כלל ס"ה או"י כ' ע"ד המג"א שפי' להרמב"ם מש"ס בסוטה כאן ככהן אחד ככהן פי' ככהן אחד שרי אצל כב' כהנים אסור וז"ל ולהמ"א לפירוש הרמב"ם יהיה אסור לשני כה"ל לעשות מזה אחד ולהניח תפילין בזה אחת עכ"ל ולענ"ד אין זה השגה כלל דהא דב' כהנים אסור מטעם חבילות חבילות היינו דוקא במזה המסורה לנ"ד לעשותה כהקיות סוטה וערעפת עגלה ורעיית העבד וכי"צ מש"כ מזה הנחת תפילין או נתינת וכוונה שאינה שייכות כלל לנ"ד דכאו"ל בעצמו חייב בה אם עושין אותה ב' בני אדם כחצת וז"ל בה והא דלחין מסהרין ב' מלורעין כחצת כב' כהנים להמ"א בס' לרמב"ם היינו כיון דסהרתם תלויה במקום אחד דהיינו בעזרה מיקרי שפיר חבילות חבילות. ומס"כ ה"א בביאור תמיהת החסם סוטה ח' א' ד"ה כאן שמקשים החסם דמרש"י משמע דוקא ב"ד ח' ואדון ח' א' אל ב"ד ח' וב' בני אדם מותר וז"ל כהן ח' וב' מלורעין וכ"כ הגר"ם סוטה פ"ג ב"ש של מהרש"א ח' וז"ל לי דבריהם ממונים דהרי נר"י האדון להביא את העבד לפני ב"ד קודם הרעיית ומשמע מפרש"י דשני אדונים יכולין להביא את עבדיהם לפני ב"ד אחד וע"ז תמחו שפיר מב' מלורעין עכ"ל. לדעתו לא חידשו מאומה דכבר כ' כן מהרש"ל שם ועכ"ז תמה מהרש"א כדן דלא דמי ב"ד לכהן המספר ב' מלורעין דככהן המספר עושה מלכות

ספר עמודו איסורים שאינם נעשים רע לבריות כי אם לשמים יראים רסו

ובשביעי מאפר חטאת ומים חיים כדכתיב בפרשת זאת חקת ולקחו לטמא מעפר שריפת החטאת ונתן עליו מים חיים אל כלי וכתוב ולקח אוזב וטבל במים איש טהור, והזה על האהל ועל כל הכלים וגו' ותנן במס' פרה פ"א מ"ט מצות אוזב שלשה קלחים ובהם ג' נבעולים ר' יהודה אומר של שלשה שלשה ר' יוסי אומר מצות (יא) ושירו אוזב שנים וגרדומו כל שהוא אוזב הקצר מספקן בחוט (יב) ובכוש וטבל ומעלה ואוחז באוזב ומוזה ר' יהודה ור"ש אומרים כשם שהזאה באוזב כך טבילה באוזב. פרה אדומה מדם דכתיב והזה אל נכה פני אהל מועד מדמה שבע פעמים תניא במנחות בהקומין זוטא [ט"ז ח'] בד"א בדמים הנתנין על מזבח החיצון אבל דמים הניתנים על מזבח הפנימי [כגון] מ"ג של יום הכפורים וי"א של פר כהן משיח וי"א של פר העלם דבר של צבור כו'.

סימן תס [קצד]

השקאת סוטה. יתברך שם יוצרנו נצח כי להשים שלום בין איש לאשתו צוה למחוק במים שמו שנכתב בקדושה [שנת קט"ז ח'] דכתיב בפ' נשא איש איש כי תשטה אשתו וכתוב ועבר עליו רוח קנאה וקנא את אשתו וגו' ותנן בסוטה פ"א [ג' ח'] כיצד מקנא לה אומר לה בפני שנים אל. תדברי עם פלוני (א) והלכה. ודברה עמו עדיין מותרת לביתה ומותרת לאכול בתרומה נכנסה עמו בסתר ושהתה עמו כדי טומאה אסורה לביתה ואסורה לאכול בתרומה וכמה כדי טומאה תניא בפ"א בסוטה [ד"ז ח'] כדי חזרת דקל דברי ר' אליעזר ר' יהושע אומר כדי מויגת הכוס בן עזאי אומר כדי לשחתו ר"ע אומר כדי לצלות ביצה ר' יהודה בן בתירה אומר כדי לגומעה ותנן [ג' ח'] המקנא לאשתו (ב) ר"א אומר מקנא לה ע"פ שנים

תועפות ראה

מנחת חבילות חבילות שמסרה ב' מורעס כלחת ואפי' שיעהרס ואפי' אך להעמיד שתיקן בעורה כלחת ג"כ אסור לשמח החוס' שס ד"ה אין משא"כ כשמביאין ב' אלוניס את ענדיהם לפני ב"ד אחד אין הכ"ל עושין מלומה בזה כ"ל מקום הכלחת נרד לניות לפני ב"ד דומיא דהשקאת סוטה לפני ה' וסדרת מורע בעשר ניקטור וא"כ כמו בהשקאת סוטה. וסדרת מורעין כש"כ בני אדם מעמידין אותם ל"ל בזה אפי' כלחת ה"ל כהנחת ב' אלוניס את ענדיהם לפני ב"ד ח' ש"ד וי"ש מהרש"ל קשייתס אינן מבוררת לן כו' והניח ב"ע. ולי ה' נראה לפרש תמיהת החוס' בסיק ממחרס"ל וה"ל והגרש"ש והוא דהתוס' חשבו דמש"כ רש"י ב"ד ח' ובאדון אחד הו"ו הוא וי"ו המחלק ור"ל ב"ד אחד או באדון אחד וא"כ ב"ד אחד אפי' בשני אלוניס הוי חבילות חבילות לפרש"י וע"ז שפיר תמכו החוס' מ"ס מהסרת ב' מורעין ע"י ב' כהניס דשרי לכל בלמת כוונת רש"י ובאדון אחד דוקא משא"כ ב"ד אחד וב' אלוניס מותר ואין כאן תמיהת החוס' ועיין מש"כ ה"ד שאל ליו"ד סי' רס"ה או"י. (יא) מצות איוזב ג' קלחים וכן ג' גנעולין וסיריו שנים כו' כ"ל ועיין במחזור ויטרי ברין נד 409 בהנחות מהרש"ל שם אות ט' שהניח ב"ע פרש"י דשנת ק"ט ב' ד"ה ובהן ובכר קדמו בזה הגר"ס במסורה הש"ס במשנה דמס' פרה שם בהרש"ל ע"י ובהגרש"ל למס' שנת שס כ' ליישב וכ"כ בס' זכרון שמואל חידושי הש"ס למס' שנת שס ע"י"ש ואני שמעתי לפרש משכ"ס רש"י ג' הוא ר"ת גנעול. ור"ל בכל קלח גנעול: ואח"כ מפרש גנעולין קיים דקים כו' ונדפס כעת בס' קהלת יחזק עה"ת פ' חקת בשם הגאון מו"ה יעקב באריס ז"ל מוויילנא. (יב) בחוס וכוס. בערך ספק ה"ל כתב איכא דאמרי קושרו בחוס או בכוס עד שמגיע למי נדה שכללוחית. ראיתי במכ"ל המניד שנת ט"ו נומער I ש"כ חסם אחד ח' ה' וי"ס דה"ל מפרש מספקו קושרו משא"כ לפי הראשון מספקו פי' מאריכו כדי סיפוקו ואני אומר לא כן דממש"כ הערוך בא"ד קושרו אין רחיה כלל דהא בפי' הראשון כ' ג"כ פי' האוזב הקצר קושרו כו' וא"כ מאי בימייהו אולס בלמת הכ"מ בין ב' הלשונות בזה דלהפי' הראשון מפרש הו"ו של בכוס וי"ו החיצור דפי' קושרו עם חוס בכוס וכ"כ הרמב"ם בפיה"מ יקשרהו בחוס בקה הכוס משא"כ לה"ל הו"ו של בכוס הוא וי"ו המחלק כמו או וכמש"כ הרא"ש בפיה"מ שם והוא צדור.

(א) כ' בשו"ת עמודי אש סי' כ' ריש אות כ"ט יש להעיר ע"ד קס"י שהעתיק המשנה כדורחה ונראה מזה דגם באל תדברי אסורה והא ליחא דחסורי מחסרה וכמו שאוקים לה בש"ס סוטה ב' ב' עכ"ל: (ב) המקנא לאשתו דיעבד אין לכתחילה לא קסבר חנא דידן אסור לקנאות כ"ה בריס סוטה ועיין בחו"ט שערד על הרע"ב והרמב"ם שפסקו כר"ע וקנא' את אשתו חובה ללא כמתניתין והגרש"ל סוטה ג' ח' כ' משום דקנא' אסורה הנמרה ומסתברא כמ"ד רוח סהרה כו' רשות וחובה לעיילי כו' משמע דפשיט מתדווייהו ולהכריע להלכה עכ"ל וכ"כ בס' אהלי יהודה ביאור על הספרי עי"ש והוא כמעט מוצא בס' האגודה ריש סוטה ש"כ שם בזה"ל ומסתברא רוח סהרה דתניא וקנא את אשתו רעק"ל חובה לקנאות ולא כתנא דמתניתין דלמור אסור לקנאות עכ"ל וזהו כוונת הא"י בל' חבילות סי' תכ"ל ש"כ שם דהלכה כר"ע כדמסיק החס' רב אפי' אמר רוח סהרה ומסתברא כמ"ד רוח סהרה דרע"ל חובה ותו דלחיה דר"ע כראב"ל דמשנתו קב ונקי עכ"ל ולכאורה דבריו תמוהין מאין הרגליס דהלכה כר"ע ולא כר' ישמעאל מדמסיק החס' כמ"ד רוח סהרה והא רב אפי' דלמור רוח סהרה גם אליבא דר' ישמעאל דלמור רשות אמר הכי פמש"כ בנמרה ח"ל אמרת רוח טומאה רשות וחובה לעיילי לאיש רוח טומאה בנפשי' עי"ש בפרש"י. גם ראיתי הא"י השני דלחיה דר"ע כראב"ל כו' תמוה אנה מנא דלחב"ל ס"ל חובה כר"ע והלא בסוטה ג' ח' אמרו מ"ט דר' ישמעאל ס"ל כי הוי חנא דתניא ראב"ל אומר כו' אולס בלמת כוונת הא"י לאפוקי ללא נימא כהתם משנה דלמור לקנאות ודלג

תועפות ראם

וזלג כר"י ור"ע ע"ז הביא ראי' מדברי רב אשי וכמש"כ האגודה הנ"ל וא"ש ג"כ הראיה מדברי רמב"י דע"כ לא ס"ל כסתם משנה דאסור לקנאות וכיון דמפקין מתם משנה ממיאל דהלכה כר"ע דאמר חובה. (ג) ע"א כו' בנדפס יש כאן דלוג רב בטעות. (ד) דקי"ל כר"י ברי' כו' לשון הגמרא דלמא קיי"ל כר"י ברי' ומיסתתרא וליכא כו' ולשון הבה"ס סי' ל"ב ומסתתרא ואתו עידי סתירה וליכא כו' וכן יראה מהא"ז ה' יבוס וקדושין סי' תרע"ז דין א' ב' שאם תסתור צפני שנים אין לה תקנה בזה"ו ואסורה עליו עולמית עיי"ש וכמש"כ בשפר נחל איתן להרמב"ם פכ"ד מהל' אישות דבגמרא לא משמע אלא דהקטיו הוא ביו לבינה אבל הסתירה אפשר לרד"ק עדים אבל לא אשכחנא חנא לניסני חרווייהו בלא עדים עכ"ל ועיין הע"ש שא"י ק"כ אות ב' ובס' בית הלוי ח"ב סי' מ"א ועיין לעיל סי' מ"ה וצביאורי אות כ"א והסמ"ק סי' קפ"ט הוסיף וכל יוכל לנרשה מפני תפסת רצ"ו והיה עינון עמה ועיי"ש בהנחות סדשות. (ה) הרבה שחוק עושה הרבה ילדות עושה הרבה שנים כו' וכל במשנה. ובגדש הקר כל רגל ולא כ' שם אלא הרבה שנים כו' ויבסרי נאש א' וליחא הרבה שנים כו' ובזמנת אמרו חז"ל אבות פ"א משנה ז' הרחק מבקר רב ועי"ש בתיוב"ש אמרי קאמר הרחק שהוא מהספיעל ולא אמר הרחק שהוא מבנין התפעל ואני אומר שרד"ק להיות ניקוד תיבת הרחק שמשנה. ה"א בצידי והר"י"ש בקמץ והסח"ת בצידי ה"א. (ו) ויונאה. בגדש ד' זאלקווא איתא ותנא בלא גט והוא פלג דפשיטא דלריכה גט ובגדש ד' ווילנא איתא ויונאה בלא כחובס והנכון כנ"י הכתי' שהוא בלשון המשנה ותל"מ. (ז) חזי לוג מים כו' כלי"ל ובצמתיים ט"ס היא. (ח) ממלך דכתיב. כו' כ"ה בספרי וכמש"כ רש"י במשנה: (ט) ותנן אין זה צמשה כ"א בבתייהא ובגדש הגי' ותניא ובגמרא אמר ר' יוחנן מי כיור ר' ישמעאל אומר כו' וחק"א כו' (הגר"א ד'). (י) חדשה. בגמדרש רבה ויקרא פכ"ו ס"ג שאלמרו שם מפני מה אין הסוטה שותה ביום של חזרתה שלא יאמרו ביום זה שתה פלוגיה ומתה על שם ולא יהי' עוד לביית ישראל נמחצת מוצרי וע' והרשב"א בדפוסות חתומים שם כ' ע"ד המדרש צוה"ל דין זה לא מלאחיל לא בצבלי ולא בירושלמי ועכ"ל הוא תמוה לדעתו דמאחר דבעינן חדשה א"כ ככלל בזה מה שאמרו בגמדרש ואין ד' החדשה ר"ן חדש כ"א טעם למה שאלו דריבין חרס חדשה וז"ל בגמדרש תנחומא אמור סי' ח' מפני מה אמרו אין הסוטה שותה ביום של חזרתה כו' ור"ל בחיבת אמרו למאי דאמרין בסיטא ט"ז ב' דבעינן כלי חדשה ונראה שבגמדרש וי"ל נמחק חיבת אמרו מהגרש"ש ואינו נכון. (יא) צלי זה כו' צמשה מאיזה מקום הוא כותב וכל"ל [הגר"א ד']. (יב) אלא בספר. לפנינו צמשה אלא על המגילה ורבינו לשיטתו שהביא לעיל סימן תמ"ד דברי הספרי דברים ס"פ ק"ס צוה"ל על ספר ולא על הלוח ולא על הנייר ולא על המגילה ופי' מגילה וקראת בלא שרפוט עכ"ל אבל בספרי שלפנינו שם איתא אלא על המגילה. ודע דבמשנה איתא ולא על הדפסתה ועיין בערוך ערך נייר שכתב על הנייר ועל הדפסתה פי' הוא חיפה והוא מחקה ופיין בזה"ש פכ"ז דכלים מ"ה דדווקא היכא שטניו נייר אלל דיפתתה פירש כן דנייר הוא חיפה משום דחיפה ודיפתתה רגיל להוכיח זה אלל זה צמ"ח וא"כ ה"ל דכתיב נייר ודיפתתה יפרש הערוך נייר חיפה ובש"ת בריית עיקב חיו"ד

ספר עמוד ז' איסורים שאינם נעשים רע לבריות כי אם לשמים יראים רסח

ר המים מ"ט אמר קרא (יג) מי המרים שמרים כבר. דינו השקאת הטושה מרובים ואני לא כתבתי כולם... שאר מפורשים במס' טושה כיצד עושים לה כשמשקים אותה ואת מי משקים וכתוב ואם לא נשמאה האשה ומהורה היא ונקתה וגזרעה זרע.

סימן תסא [רמט]

הורדת עגלה ערופה. ברוך יוצרנו אשר נתן כפרה לנסתרות כי הפין בעמו וכפרתם אוהב. דכתיב בפ' שופטים כי ימצא חלל באדמה אשר ה' אלהיך נותן לך נופל בשדה לא נודע מי הכהו וכתוב ויצאו זקניך ושופטיך ומדדו אל הערים אשר סביבות ההלל ולקחו זקני העיר וגו' וכתוב והורידו את העגלה אל נחל איתן וגו' ותנן [סוטה מ"ט ב'] איתן כמשמעו קשה ואע"פ שאין איתן כשר ועורפין אותה בקופיין מאחריה ומעמא מפרש בגמרא [מ"ז ב'] דגמר עריפה עריפה מחטאת העוף ותנן מקומה אסור לזרוע ולעבוד ומותר למרוק שם פשתן ולנקר שם אבנים וכל זקני העיר ההיא הקרובים אל החלל יורצו את ידיהם על העגלה הערופה ותנן רוחצין את ידיהם על מקום עריפתה ואומרים ידינו לא שפכו את הדם הזה וגו' ובלה"ק הוא אומר כדתנן [מ"ד ב'] עגלה ערופה בלה"ק נאמרה ומעמא דילפינן וענו ואמרו דהבא מוענו הלויים מה להלן בלשה"ק אף כאן בלה"ק והתם מנלן דילפינן [ג' א'] מן האלהים יעננו בקול ותניא על העגלה הערופה וענו ואמרו שלא יעלו מן הנחל ויאמרו אלא תהיה ענייתם ואמירתם בנחל. ונכפר להם הדם רוח הקודש מבשרתם אימתי שתעשו וכו' (א) יתכפר להם הדם.

סימן תסב [שו]

זרחת מצורע והבאת קרבנותיו. צוה הקב"ה (א) בהטהר מצורע מנגעו ויבא אליו ונסהר שיעשה לו כל האמור בפרשת זאת תהיה דכתיב ביה ויצא הכהן וראה וגו' וכתוב וצוה הכהן ולקח למטהר וגו' מצוה להביא קרבנותיו דכתיב וביום השמיני יקח וגו' וכתוב ולקח הכהן את הכבש וגו' וקרבנות מצורע עשיר כבש לאשם וכבשה אחת לחטאת וכבש אחד לעולה (ב) וגו' עשרונים סולת למנחה ולוג אחד שמן

תועפות ראה

חז"ל סימן ס"א לא הבין כן ומש"ה הניח פי' הערוך נצט"ג ועל דעתי דלכ"מ ועיין ספר המכריע סי' פ"ד ודו"ק. (יג) ח"ק המרים שמרים כבר. נראה לי דדרשת אבוב דשמואל היא מדכתיב שם ה' כ"ג ומהאז אל מי המרים וכ"ה צמ"ר נשא פ"ס סי' כ' אל מי המרים אמר אבוב דשמואל כו' ופי' מדכתיב המרים למדנו שיהיו המים מרים קודם שימחה המגילה לחוכה ויהיו ע"כ שיתן דבר מר לתוך המים וכפר"י סוטה שם שמרים כבר קודם מחיקה ועל מש"כ שם פ"ה וביד הכהן יהיו מי המרים דרשו ע"ז במדרש שם סס"ו ובספרי פ' י"א מגיד הכתוב שאין המים נהפכים להיות מרים אלא ביד הכהן דאין לדורש שם המרים שמרים כבר דמשמע קודם שיהיו ביד הכהן דזה אי אפשר מי ימרח אותן המים טרם שיהיו ביד הכהן ורש"י צפי' החומש פי"ה סי' לפי פסוק ע"מ המרים ע"כ סופן שהם מרים לה ועכ"ל יפה דרשו חז"ל פה"כ כ"ג המרים שיתן דבר מר דאם ע"כ סופן הוא מיותר דכבר כתוב המרים בפ"ה ותרתי לנ"ל ודלא כהפ"ו בספרו דברי דוד על התורה שם פי"ה שהמה על פרש"י שפי' נגד הנמרה עי"כ. ופה ראיתי להעיר עמ"כ בהמליץ שנת תרנ"ט ממשך 115 יסוב לדברי הוהר נשא קכ"ד ח' ושם את בן הבקר ושם אחרת ולא כהנא דכהנא אסיר ליה בדינא דכוונת הוהר דשחיטת כהן צמ"מ אסור"ה וזו מהמנסה דנחשים נ"א ב' והכס אחד בא אחריו וזהו ראייתו ואני אומר דדבריו צללין מעיקרא ולא ראה בפנים שפר הוהר שמקשה שם עה"פ דסוטה והביא האים את אשתו אל הכהן הכא אית לאסתכלא ה' כתיב ושחט את בן הבקר ושחט אחרת לא כהנא כו' ואת אומרת והביא האים את אשתו אל הכהן למידן דינא כו' ואם כונת הוהר דלשחיטת בן הבקר אסור כהן צמ"מ ואל כהן חמים רשאי לשחוט מאי קשיא ליה מזה עה"פ והביא האים את אשתו אל הכהן דנודאי מיירי בכהן חמים אע"כ דמש"כ הוהר כהנא אסיר ליה בדינא כהן דלא יפסוג ההוא אחר דלחיד ביה הוא לדברי הוהר שם ק"פ ב' עה"פ ומתם אחרת אל אלמתי הכהן אע"כ דלחיד ביה הוא לא שחט ולא שריף בגין דלא ישתחב דינא כסערי כו' ושפיר מקשה הוהר וזוהי יסול ג"כ מש"כ בהנחות חשק למה (מנחות י"ט ח') יסוב לדברי הוהר ע"כ אחי הגר"צ זצ"ל ועיין באר"ה ס"ס י"ח באר"ל דלפ"ד אין זה ענין ליהביא האים את אשתו אל הכהן דסוטה וכן:

- (א) וזו במשנה מ"ו ח' איתא ככה ונגדפס איהא חיבת כן:
- (ב) הקב"ה לכהן בהטער כו' אליו הנטער שיעשה כו' כ"ה בנדפס וכל"ל ועיין סי' חס"ג בביאורי אות ח'. (ב) דע דאר"פ ערכין כ"א ח' אהיהו לתן חסם חייבי עולות ומשכנין אותם פעמים שחייבי עולות אין ממשכנין אותם ומסקנא דר"פ אמר בעגלה מאורע דתניא י. בנו של ריב"ב אומר כשם שחטאתו ואשמו עכבתו כך עולתו עכבתו וכוונת דברי ר"פ הוא דלא"ל דמתניתין סתמא מיתניא חייבי ות ממשכנין אותם האי כלל לא יתא' לכ"ע דלר' ישמעאל אין ממשכנין בעולות מאורע כן פי' הכ"מ ספי"ד מהל' מעה"ק ונראה לענ"ד " בנו של ריב"ב ה"ה נמי דס"ל בעולות יולדת כשם שחטאתה עכבתה כך עולתה עכבתה דמ"ש וכן נראה מסוגיא דמור י"ח ב' דלר' ישמעאל

ספר עמוד ז איסורים שאינם נעשים רע לבריות כי אם לשמים יראים 536

ליציקה והואה ונתינה ומותרו נאכל לכהנים וקרבנות מצורע עני כבש לאשם ועשרון א' ושתי תורים או שני בני יונה אחד לעולה ואחד לחטאת ולוג שמן ליציקה והואה ונתינה ותנן בנגעים פי"ד כיצד מטהרין את המצורע היה מביא פיילי של חרש חדשה ומעם דחדשה מפרש בסוטה פ"ב [ט"ו ז'] דומיא דמים היים שלא נשתנו (ג) ונותן לתוכה רביעית מים ומביא שתי צפורי דרור. שהם אחד מהם על כלי חרש על מים היים וחפר וקברה בפניו נטל עץ ארז ואזוב ושני תולעת כרכן בשירי לשון והקיף להם ראשי אנפיים בראש (ד) הזנב של שניה שכל והוה שבעה פעמים לאחר ידו של מצורע וי"א על מצחו וכך היה מזה על השקוף של בית מבחוץ בא לשלח את הצפור אינו הופך לא לים ולא לעיר אלא (ה) למדבר שנאמר ושלח את הצפור החיה אל מחוץ לעיר אל פני השדה :

סימן תסג [שח]

מהרה נגעי בתים. צוה אלהינו ית' בראות הכהן שהבית טהור שיאמר טהור הוא (א) דכתיב בפרשת זאת

תועפות ראה

ישמעאל אלטרך הווא אע"פ שלא הביא עולתו ועיין בחוס' ס"ד ורבנן ש"מ דנעלמא דליכא מיעוטא ס"ל לר' ישמעאל דעולה מעבד כמו חטאת וזבא א"ס דצרי רב פסא הקודמין שאמר. שם חייבי עולות אין ממשכנין אותם בעולה יולדת דגם רב פסא כיון מתחילה לחנא דר' ישמעאל דלדרי' עולת יולדת מעבכתה מלאכול בקדשים אלא שחפסי עליו בגמרא מ"ס עולת יולדת דנקט אי משום דלקדמי' קרל עולה מקמי חטאת והאמר דבא כו' עד דמשני אלא בעולת מזורע פי' אף בעולת מזורע מהוקמה וכו' ישמעאל לנו של ריב"ז ומעיקרא הוה ס"ד דמקסן דר"פ דוקא בעולת יולדת מוקים לה ומס"ה קשא לי' אכל למסקנא דתניא ר' ישמעאל כו' שרידן וקיימין גס דניו ר"פ הקודמין בעולת יולדת אליניה וכן נראה מפרש"י שם שפי' בעולת יולדת. דלא משתריא בקדשים עד דמתא' לה. וכ"כ בד"ה מוי ניהו דלקדמי' קרא כלומר מ"ס אמרת דעולתה מעבכתה משום דלקדמי' קרא כו' דמש"ה פרש"י כן דלפי פירושי ר"פ ע"כ אמר דעית יולדת מעבכתה מלאכול בקדשים עד דמתא' לה כמסקנת הגמרא אלא דהמקסן לא ידע טעמי' דר"פ מ"ס אמר דעולתה מעבכתה וכו' סבור משום דלקדמי' קרא ע"י פריך והא"ל למקראת הקדימה הכחז ותל"מ עד דמשני דאליבא דתניא ר' כו' כך עולתו מעבכתו וחד דינא לעולת מזורע וה"ה לעולת יולדת אבל החוס' בזבחים ז' א' ד"ה למקראת הביאו לשון הגמרא דערכין בטיסחא אחרת וז"ל שם דלמריקן בערכין כו' ופעמים שחייבי עולות אין ממשכנין אותם ופריך מאי ניהו אי עינא עולת יולדת פירוש דא"ל למשכנה משום דאי אפשר לה להביא חטאת עד שחזיא עולתה והא"ל כו' עכ"ל ולפי גרסתם לא אמר ר"פ אלא פעמים שחייבי עולות אין ממשכנין אותם ותל"מ וחדש ר"פ דמתני' דקדמי' חייבי עולות ממשכנים אותם לאו בכל חייבי עולות מייירי דיש חייבי עולות דאין ממשכנין אותם והגמרא. חזר למאן לאמה עולות כיון רב פסא דאין ממשכנין והס"ד ה' לעולת יולדת ולא יחא' להו להחוס' לפרש כפרש"י דההוא א' היתה לעולת יולדת שבענוה לאכול בקדשים דמכילי יחא' לומר כן לכן פרשו דהס"ד היתה עולת יולדת א"ל למשכנה משום דא"ל לה להביא חטאת עד שחזיא עולתה מחזילת דלקדמי' קרא ועיין ס' מנחת חינוך מ' קס"ה ולפי"ל למסקנא דמוקמיקן לר"פ בעולת מזורע דתניא ר' ישמעאל כו' ולא מוקמיקן לעולת יולדת ואליבא דר' ישמעאל ז"ל דס"ד דר' ישמעאל דוקא בעולת מזורע אמר דעולתו עבכתו דכתיב זאת תהי' חורת המזורע [כמנהוג י"ט א'] משא"כ בעולת יולדת גס לר' ישמעאל אינה מעבכת. והר"ם בפ"א דמס' סהרות מ"ג ב' לדקדק אהיהא גרייתא דעירובין ל"ב א' האשה שיש עליה לידה או זיבה מביאה מעות ונותנת בסופר וטובלת ואוקלת בקדשים לערב מ"ס דנקט לערב והי' שם כמס"כ החוס' בזבחים ז"ל ב' ד"ה טבול יום משום דלא ידעה בלידה שעה ביום יקרב קרבנה ומעשה זה לא חוכל לאכול כל היום וכי חימא. משעה שמתחילין להקריב את החמיד של בין הערבים תהא טובלת ואוכלת ז"ל דלפי' לאחר החמיד מותר להקריב חטאת השוף [כפסחים כ"ט א'] ומיהו קשה והאיכא עולה והי' שם הר"ם ע"ז וז"ל וי"ל דמתוך סודרס ועיסוקם של כהנים שמה שכתבו עד לאחר החמיד ומעלים ומלינים בראשו של מוצה עכ"ל והוא כתי' רב פסא בפסחים כ"ט א' אפי' בחטאת בזמה מעלה. ומלינה בראשו של מוצה וכ"ה בחוס' זבחים שם. עוד כ' הר"ם לתרץ הי' אחר וז"ל או שמה עולה אינה מעבכת אלא במזורע דוקא דכתיב ביה עובא עכ"ל הרי למ דהר"ם מסתפק בזה ולא צריח לי' הדבר וכ' בלשון שמה דלר' ישמעאל בנו של ריב"ז דלמר עולת מזורע מעבכת אינו אלא במזורע דוקא ולא בעולת יולדת. ומדברי מהרש"ל פסחים כ"ט א' בפרש"י ד"ה ומח"כ משמע דס"ל דלר' ישמעאל בנו של ריב"ז עולת יולדת ג"כ מעבכת אלא דפסיקא לי' ביולדת דלא מעבכת בשקרבא עולתה קודם והשגי עליו הגרש"ם שם ולפשמ"כ מקודם שיטת פרש"י הו' כמש"כ מהרש"ל ועין כי במהרש"ל הונח תיבת קודם ונראה שלא הי' כחזב בפנים נראה לי דיש להביא מש"כ מההרש"ל דלא מעבכת בשקרבא עולתה דל"ל דלא מעבכת בשל קרבא עולתה ותל"מ ובהגרש"ם זבחים' משין החכמה סדר מזורע הי' לקושיית מהרש"ל ולעיל כ ר"ה העירוהו דאין לפסק רבינו היראים שם. (ג) הנה הרמב"ם בפ' המשנה רפ"ד דנגעים כ' ויהיוהו' כלי חרש קבלה עכ' והוא ס"ס וז"ל חדש דכלי חרש מבואר בפסוק וכן מש"כ שם הרמב"ם וכן דס' צפור שחוסה וקבלה" ס"ס הוא וכז"ל וכן חפר וקובו בפניו קבלה" וכן מפורש בס' היד רפ"א מהל' טומאת צרעת. (ד) בראש. ז"ל וראש' וכ"ה בדברי רבינו לעיל סי' תנ"ט. (ה) א' למדבר וכ"ה בחינוך מ' קע"ז אבל ס"ס הוא וז"ל ולא למדבר וכ"ה לפנינו במשנה ב' פי"ד דנגעים ובקדושין כ"ז ב' וז"ל הסמ"ג עיין רל"ו למדבר אלא אחר האה חזר לעיר ושומד בעיר וזרקו חוץ לחומה שנאמר כו' עכ"ל והסמ"ג רפ"א מהל' טומאת צרעת האריך בפי' משנה (א) שיאמר טהור הוא. בנדפס ליחא' וז"ל בנדפס בראות הכהן שהבית טהור יעשה מה דכתיב בפרשה זאת תהיה כו' והרמב"ם ב' מהל'

ספר עמוד ז' איסורים שאינם נעשים רע לבריות כי אם לשמים יראים רס"ט

תורה תורת המצורע ואם בא יבא הכהן וראה והנה לא פשה הנגע וגו' וכתוב ומהר והכהן את הבית כינרפא הנגע וכתוב ולקח לחטא את הבית שתי צפרים ועץ ארז ושני תולעת ואזוב ושתי הצפרים של בין המנוגע ושל (ב) מצורע צריכות שיהיו טהורות דאמר ר' יצחק בחולין פרק שלוח הקן [ק"ט ז'] עוף משמע בין טמא בין טהור צפור טהור משמע טמא לא משמע ובעץ ארז חנן במס' נגעים פי"ד [מ"ו] מצות עץ ארז ואזוב (ג) ארכו אמה ועוביו כרביע כרעי המטה אחד לשנים ושנים לארבעה אזוב ולא אזוב יון ולא אזוב כוחלית ולא אזוב רומית ולא אזוב שיש לו שם לווי ותניא שתי צפרים מצותן שיהיו שוות במאה בקומה בדמים ולקוחה כאחת ואע"פ שאינן שוות כשרות לקח אחד היום ואחד למחר כשרות ותנן מכא שני צפרי דרור וכו' כבר כתבתי למעלה במהרה מצורע [ס"ה ס"ג] ואע"פ שלא נאמר בהן (ד) במעשה הצפרים והזאה מתחלת הענין שנאמר בהן כהן דכתיב ומהר הכהן ותניא והזה אל הבית על שקופו וי"א על כולו או (ה) בכל מקום שירצה.

סימן תסד [קיד]

קצור העומר. צוה ויצרנו ית' לקצור עומר הקרב ממחרת הפסח דכתיב ב'פ' אמור וקצרתם את קצירה והבאתם את עומר ראשית קצירכם אל הכהן ותנן במנחות פ' ר' ישמעאל [ס"ה ז'] כיצד היו עושין שלוחי ב"ד יוצאין מבערב ועושין אותו כריכות במחובר לקרקע כדי שיהא נוח להקצר וכו' כיון שחשכה אומר בא השמש אומר הן מגל זו אומר הן קופה זו אומר הן ובשבת אומר שבת זו אומר הן אקצור אומר לו קצור שלשה פעמים על כל דבר ודבר והן אומרים הין הין ותנן במגילה פרק היה קורא למפרע [כ' ז'] כל הלילה כשר לקצירת העומר וטנן לקצירת העומר בלילה ולא ביום דתנן בת"כ ומייתי לה במנחות פ' ר' ישמעאל [ס"ו א'] יכול יביא ואימתי שירצה יקצור ת"ל מהחל חרמש בקמה (א) יכול יקצור ויספור ואימתי שירצה יביא ת"ל מיום הביאכם יכול יקצור ויספור ויביא ביום ת"ל שבע שבתות תמימות ההיינה אימת אתה מוצא אותן תמימות כשאתה מונה מבערב הא כיצד קצירה וספירה בלילה והבאה ביום.

הרי אלו רכ"ה (ב) מצות שהעושה אותן אינו נעשה רע לבריות ולא לשמים ואשרי השומרם ומקיימם

תועפות ראם

והל' טו"ז ה"ג כ' ומלוע שגרפא בין מחור הסגר בין מחור החלט אפי' אחר כמה שנים הר"ז נטמא עד שיאזר לו כסן טהור וזהו מהוה מחוספתא פ"ק דנגעים וא"כ יפה כ' רבינו הרא"ש גם צדין בית המנוגע צראות הכסן שהצית טהור שיאמר טהור הוא ויליף לה מדכתיב צ' מלוע [י"ד מ"ח] ומהר הכהן את הבית כי נרפא הנגע ופי' דר"ל שיאמר טהור הוא ולא ידעתי אמאי לא כ' רבינו ד"ז בריש סי' תס"ג בטהרת מלוע. (ב) ושל מלוע. אע"ג דנמלוע מפורש בפסוק טהורות עכ"ל כהן רבינו על בית המנוגע ומלוע דלריכות שיהיו טהורות מדלר"י כפור טהור משמע והא דכתיב טהורות למעוטי טריפות למ"ד טריפה חיה או לאידך דרשות המבואר בחולין ק"מ א'. (ג) ואזוב. בנדפס ניתא וכן במסדה שלפנינו ל"א ואזוב ובגדה כ"ו א' תני ר"ה איזוב טפה ועיין תוי"ט פי"א דפרה מ"ס ש"ל שם אלז נראה יותר מדסה ולא פירש דהר"ה וכו' כלל וכלומר כל איזוב שיטור טפה ועי"ש עוד שמענו על הרמב"ם דבראש פי"ה זהל' טומאת צרעת כ' ואיזוב כ' אין פחות מטפה ולא כ' כן צמקסם צי"א מהל' פרה אדומה והנרפא"ש שם אות ט"ז כ' נפלאותי על תוי"ט אשר כל רז לא חיים נ' והרי הרמב"ם כ"כ לענין איזוב דטהרת ט"מ פ"ג ה"ב מהל' פרה ואיזוב אין פחות מטפה עכ"ל ואינו צ"ן דצריז דשם לא כ' הרמב"ם כלל מענין איזוב דטהרת ט"מ כ"ל לענין איזוב שמשליכין לתוך שריפת הפרה ואין ראוי מזה לשארי קומות כדחזיקין בעץ ארז שלא כ' שם הרמב"ם שיטור ארכו אמה ועיין בהוי"ט פ"ג דפרה מ"י. ורמתי כאן להעיר ציומא מ"א ב' דלר"ח יר רב עץ ארז ושני תולעת שקלטן שלהבת כשרה כו' כאן בקולחת כו' והגרי"ם בם' אומר השכחה אות ל"ה חמה שלא נמלא מכל זה דון בהרמב"ם עי"ש ואומר אני דלפמ"כ התום ציומא מ"ב א' ד"ה כי עי"ש שגראה מדבריהם דגרי"ה אר"ח א"ר יונתן עץ ארז כו' ש"כ שם הנרפא"ש צי"א צריכיה דלא כהר"ה וא"כ רבא דאמר כוזב תנאי היא פליג אדאבני דאמר ל"ק כאן בקולחת כאן בנכספת ד"ל לרבא דר' יונתן ס"ל כרבי דלא צבי כוזב ומש"ה אמר שקלטן שלהבת כשרה וצרייתא שאמרה נהנהב הלשון מביא לשון אחר ודש אחיא כר"ה צר"ש דצבי כוזב סיפול לתוך שריפת הפרה ומש"ה אם קלטן שלהבת פסולה ל"ש קולחת או נכספת וכ"כ המאירי ליוא שם וז"ל ויש מכשירין אפילו הושלכה תוך השריפה שלא בגופה ומ"ל למדה שכל שקלט שלהבת אנוסה זו ונחנהב שני התולעת שגא קוץ שחפול לאור נרד להציא לשון אחר ולקדשו ולא סוף דבר כשהלבת נכספת כו' אלא אפי' היתה קולחת כו' אינו כלום או כך לדרך זו ו' סוף דבר בקולחת כו' אלא אפי' נכספת כו' אינו כלום עכ"ל והיינו שפסק כרבא דאמר תנאי היא ודלא כצבי ומעתה דעת הרמב"ם כרז ופסק דצבי כוזב ויפלו לתוך שריפת הפרה ומש"ה השמיט הך דקלטן שלהבת כשרה דצין קולחת וצין נכספת פסולה דלא כצבי. (ד) כהן במעשה הצפרים והזאה למדנו מתחילת כו' כ"ל וכו' בנדפס. (ה) או. נראה דט"ס הוא וז"ל על כולו פי' בכ"מ כו' וכו' בנדפס וכ"ה לעיל סי' תל"ט צי"א צריכיה דלא כהר"ה וא"כ רבא דאמר כוזב תנאי היא פליג אדאבני דאמר ל"ק כאן בקולחת כאן בנכספת

(א) ז"ל מהחל חרמש בקמה. עיין לעיל סי' רס"א ש"ה נ' רבינו ושם פירשה. (ב) רכ"ה מלות שהעושה אותן פי' המקיימם אינו נעשה רע לבריות ולא לשמים אלא הטובר עליהן הוא רע לשמים ולא לבריות כמשכ"ל בריש העמוד הו' ופרטי החשבון נראה שהוא

ספר עמוד זאמורים שאינם נעשים דע לבריות כי אם לשמים יראים

ויוצא מן העולם בנקיות ובטהרה לעומת שבא בטהרה כן ילך ועליו נאמר ברוך אתה בבואך וברו אתה בצאתך [דברים כ"ח ו'] שתהיה יציאתך מן העולם בלא חטא כביאתך בעולם [כ"ח ק"ז א'] ברו בנימטריא הכי הוי.

סיימתי מצות ותולדותיהן כאשר השגתי בעצת דעתי והשכתיים כאשר מצאתים בספר רב יהודאי גאון ז"ל וכללתיים בארבע מאות ששים וארבעה כי בכמה מקומות כללתי שתיים כאחת. וברוך צורנו אשר עזרני והצליח את לבבי עד כה למים אשר על לבבי ספר זה **ספר יראים**. והיה לי לזכרון. כי גל הרון. ומתו בנתי. ואספו וכלו טובותי. ונשארת לי לבדי. ואין מחזיק בידי. וספרי הוא עדי וסחדי יהי במרומים. וימלא עלי רחמים. גוחי טבמן וצלי. לשומרי מכף רודפי בו שתי מבטחי ושויתי יראוני לגנדי ועול מצותיו וחוקותיו על צוארי ומוסרותיו על זרועותי ולא ינתקו. והם יהיו לי למגן. כבודי ומרם ראשי. ואויבי ה' יאבדו ואוהביו כצאת השמש בגבורתו יהיו.

בגל"ך ו"א ע"י

ת ם

תועפות ראם

כמשכ"ר זריש סי' ש"ט חייבי עשה שמונים דהיינו סי' תו"ז קדש שמונת ימים נחשזין לה' מ"ע דכתיב זכאו"ל מקרא קדש וכן סי' תי"ח שבות שמונה ימים נחשב כמו כן לה' מ"ע דכתיב שבתון וכמשכ"ב מהראש"ט בהנחותיו לכה"ג סדר מנין המלות. ויותר נראה להגיש כאן תחת ולא לשמים דל"ל אלא לשמים ופי' שהעושה אותן כפסמים וכן נראה ממה שסיים ואשרי השומרים ומקיימים בו: